

ÁRSSKÝRSLA 2015

Söfnunarsjóður
lífeyrisréttinda

Söfnunarsjóður lífeyrisréttinda

Ársskýrsla fyrir árið 2015

Efnisyfirlit

STJÓRN OG STARFSFÓLK	3
ENDURSKOÐUNARNEFND	3
SAMTRYGGINGARDEILD	4
IÐGJÖLD	4
LÍFEYRIR	5
ÁVÖXTUN EIGNA 2015	7
EIGNASAMSETNING 31. 12. 2015	9
FJÁRFESTINGAR 2015	10
FJÁRFESTINGARSTEFNA 2016	11
MAT Á ÁVÖXTUN	12
MAT Á ÁHÆTTU	15
ALMENN VIÐMIÐ SAMTRYGGINGARDEILDAR	19
SJÓDFÉLAGALÁN	21
DÓMSMÁL	23
TRYGGINGAFRÆÐILEG ATHUGUN	24
SÉREIGNARDEILD	25
IÐGJÖLD	25
LÍFEYRIR	25
EIGNIR	25
SÖFNUNARLEIÐ I	25
SÖFNUNARLEIÐ II	25
ALMENN VIÐMIÐ SÉREIGNARDEILDAR	28
ÁRSREIKNINGUR 2015	29

Stjórn og starfsfólk

Stjórn og starfsfólk

Stjórn Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda er skipuð af fjármálaráðherra. Fjöldi stjórnarmanna er sjö og eru jafnmargir varamenn. Stjórnin er skipuð til fjögurra ára í senn. Fjórir stjórnarmenn eru skipaðir eftir tilnefningu stjórnar Landssamtaka lífeyrissjóða, þrír eru án tilnefningar og er einn þeirra formaður stjórnar sjóðsins.

Stjórn frá 1. júlí 2012 til næstu fjögurra ára.

Aðalmenn:

Guðmundur Árnason, formaður
Hrafn Magnússon, varaformaður
Aðalbjörg Lúthersdóttir
Einar Sveinbjörnsson
Svana Helen Björnsdóttir
Þuríður Einarsdóttir
Þórunn H. Sveinbjörnsdóttir

Varamenn:

Angantýr Einarsson
Erla Kristinsdóttir
Hálfván Hermannsson
Helga Einarsdóttir
Ingibjörg H. Helgadóttir
Reynir Þorsteinsson
Þorvaldur Ingi Jónsson

Aðsetur sjóðsins er í Borgartúni 29 og er fjöldi starfsmanna 13 í árslok 2015.

Starfsfólk:

Andri Már Jónsson
Elín S. Valdimarsdóttir
Hafðís Helga Helgadóttir
Helga B. Sigurðardóttir
Hjalti Atlason
Jón Otti Jónsson
Kristín Árnadóttir
Magnús B. Jónsson
Rannveig Þórarinsdóttir
Sigurbjörn Sigurbjörnsson
Sigurlaug J. Waage
Svanhildur Lyðsdóttir
Þorbjörg Kristinsdóttir

Starfssvið:

Eignastýringarsvið
Sviðsstjóri bókhaldssviðs
Bókhaldssvið
Bókhaldssvið.
Sviðsstjóri áhættustýringarsviðs
Sviðsstjóri eignastýringarsviðs
Móttaka, símsvörur og upplýsingar
Sviðsstjóri innheimtu- og ráðgjafasviðs
Bókhaldssvið
Framkvæmdastjóri
Sviðsstjóri lífeyris- og sjóðfélagasviðs
Innheimtu- og ráðgjafasvið
Lífeyris- og sjóðfélagasvið

Endurskoðunarnefnd

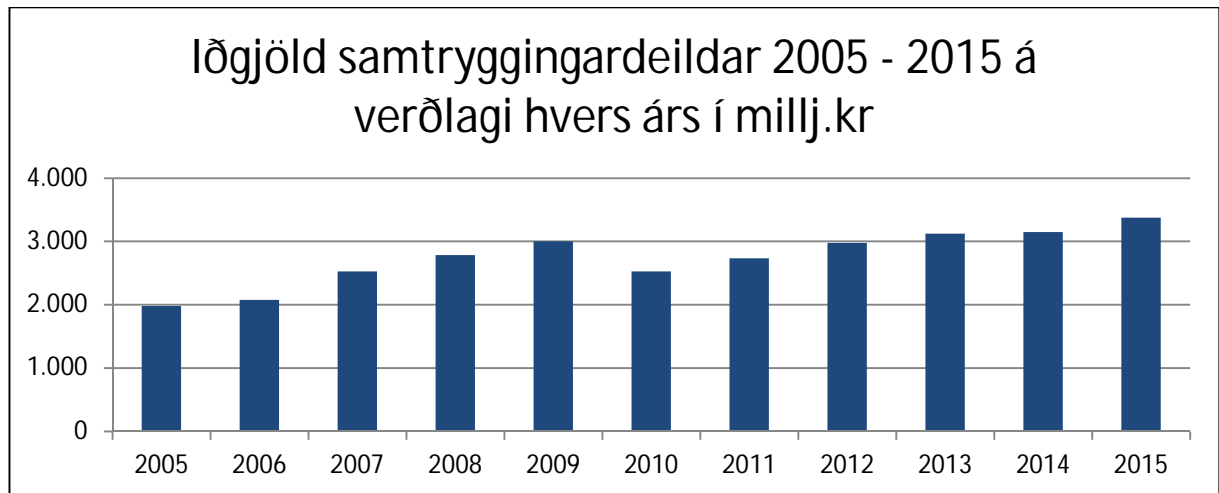
Á grundvelli laga skipaði stjórn sjóðsins endurskoðunarnefnd. Formaður nefndarinnar er Sigurður Þórðarson en aðrir nefndarmenn eru Aðalbjörg Lúthersdóttir og Þórunn H. Sveinbjörnsdóttir. Nefndin hélt sjö fundi á síðasta ári. Hlutverk hennar er meðal annars að koma að reikningskilum, innri og ytri endurskoðun sjóðsins og vera ákveðin framlenging á starfsemi stjórnar, er varðar þessi viðfangsefni.

SAMTRYGGINGARDEILD

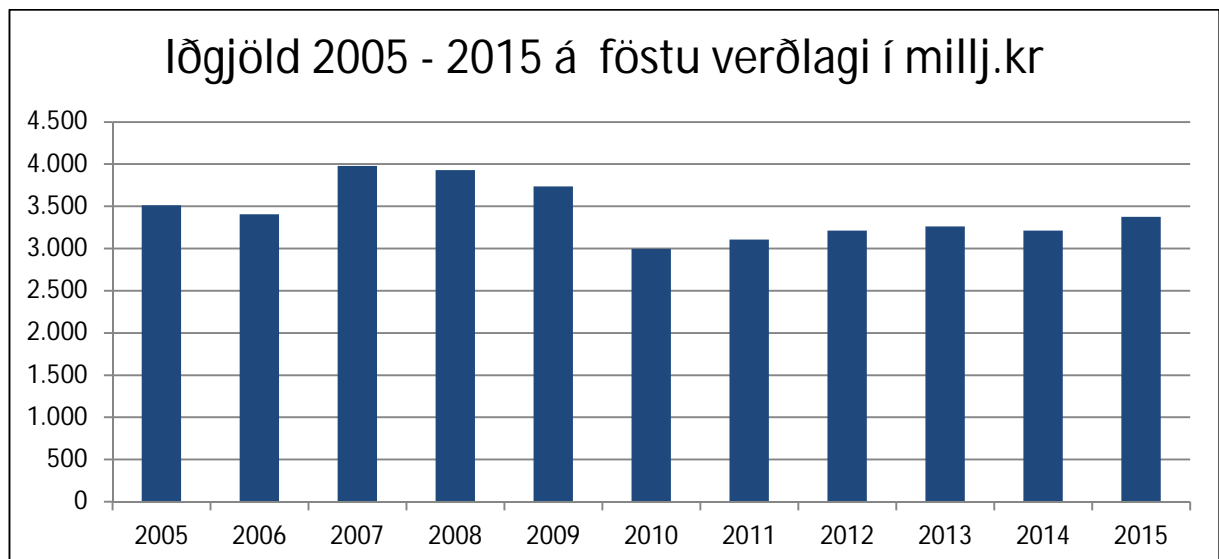
Iðgjöld

Lögbundið er að greiða 12% iðgjald til lífeyrissjóðs af öllum launum og reiknuðu endurgjaldi frá 16 til 70 ára aldurs. Skiptist hlutfallið þannig að launþegi greiðir 4% en launagreiðandi greiðir 8%. Eins og neðangreind tafla sýnir hefur orðið nokkur vöxtur á iðgjöldum til sjóðsins. Meginástæður eru aukinn fjöldi sem hefur kosið að greiða til sjóðsins, auknar greiðslur hvers sjóðfélaga og hlutverk Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda í samræmi við 6. gr. l. nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða þar sem kveðið er á um sérstakt innheimtuhlutverk sjóðsins.

Á árinu 2015 greiddu 13.315 einstaklingar iðgjöld til sjóðsins, alls um 3.378 millj. kr. Þá greiddu 2.083 launagreiðendur iðgjöld fyrir starfsmenn sína á árinu. Virkir sjóðfélagar voru 6.510. Samtals hækkuðu iðgjöld um 7,2% frá fyrra ári.

Á árinu 2015 hækkuðu iðgjöld á föstu verðlagi um 5,2%, en verðbólga nam 2,0% árið 2015. Notast er við vísitölu neysluverðs í árslok 2015 þegar reiknuð eru út iðgjöld á föstu verðlagi fyrir árið 2015.

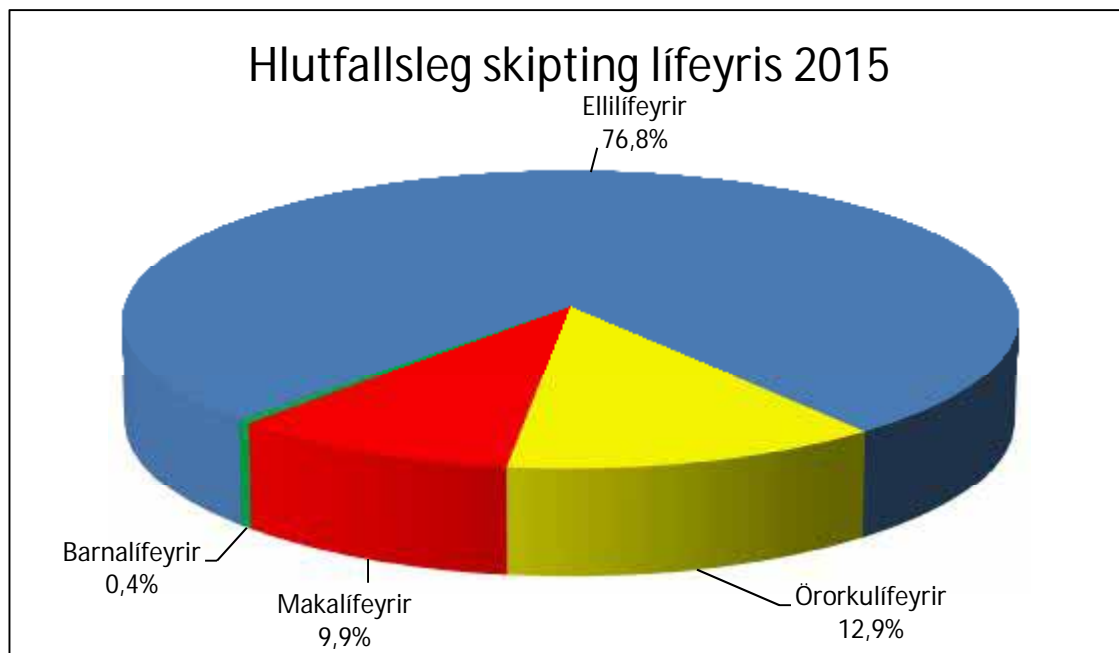

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur ársins 2015 námu um 3.476 millj. kr. og hafa hækkað um 11,3% frá árinu 2014. Greiðslur vegna ellilífeyris hækkuðu mest eða um 271 millj. kr. Á árinu voru að jafnaði 12.806 lífeyrisþegar sem þáðu lífeyri og hafði þeim fjölgað um 9,6% frá fyrra ári. Allar lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar í samræmi við breytingar á neysluverðsvísitölu. Samtals þáðu, einhvern tíma á árinu 2015, 9.248 einstaklingar ellilífeyri, 1.531 makalífeyri og 1.866 örorkulífeyri frá sjóðnum. Meðaltal mánaðargreiðslna ellilífeyris nam 24.654 krónum á meðan meðaltal örorkulífeyris nam 20.009 krónum á mánuði. Skipting lífeyrisgreiðslna milli lífeyristegunda hefur breyst þannig að vægi ellilífeyris hefur aukist.

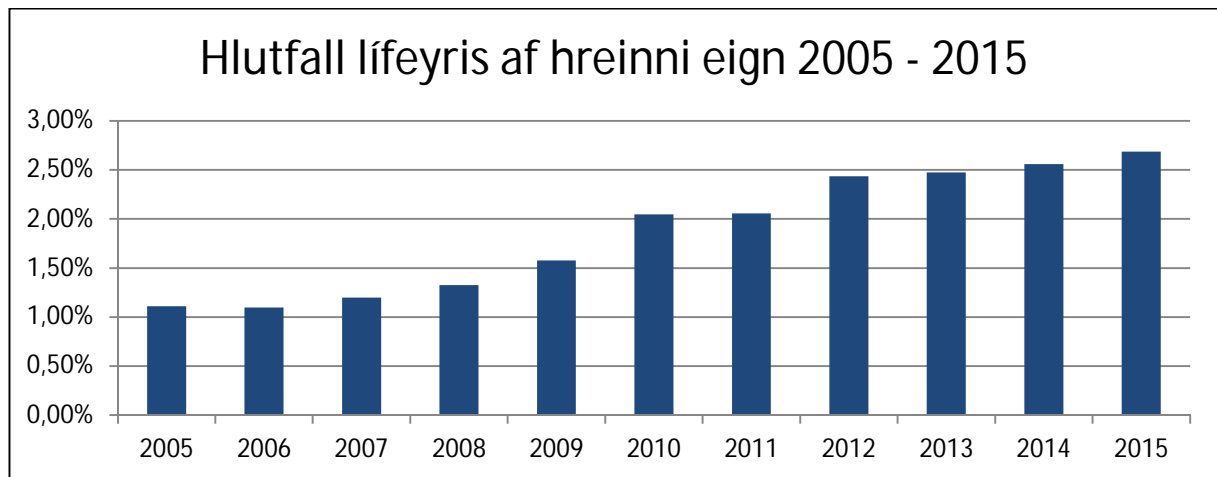
Lífeyrisgreiðslur árána 2015 og 2014:

	Árið 2015	Árið 2014	Breyting milli ára	Hlutfall lífeyris
Ellilífeyrir	2.668.496.340	2.397.412.444	11,3%	76,8%
Örorkulífeyrir	448.038.494	389.069.989	15,2%	12,9%
Makalífeyrir	343.468.066	323.405.690	6,2%	9,9%
Barnalífeyrir	16.454.117	12.618.838	30,4%	0,4%
Samtals	3.476.457.017	3.122.506.961	11,3%	100,0%

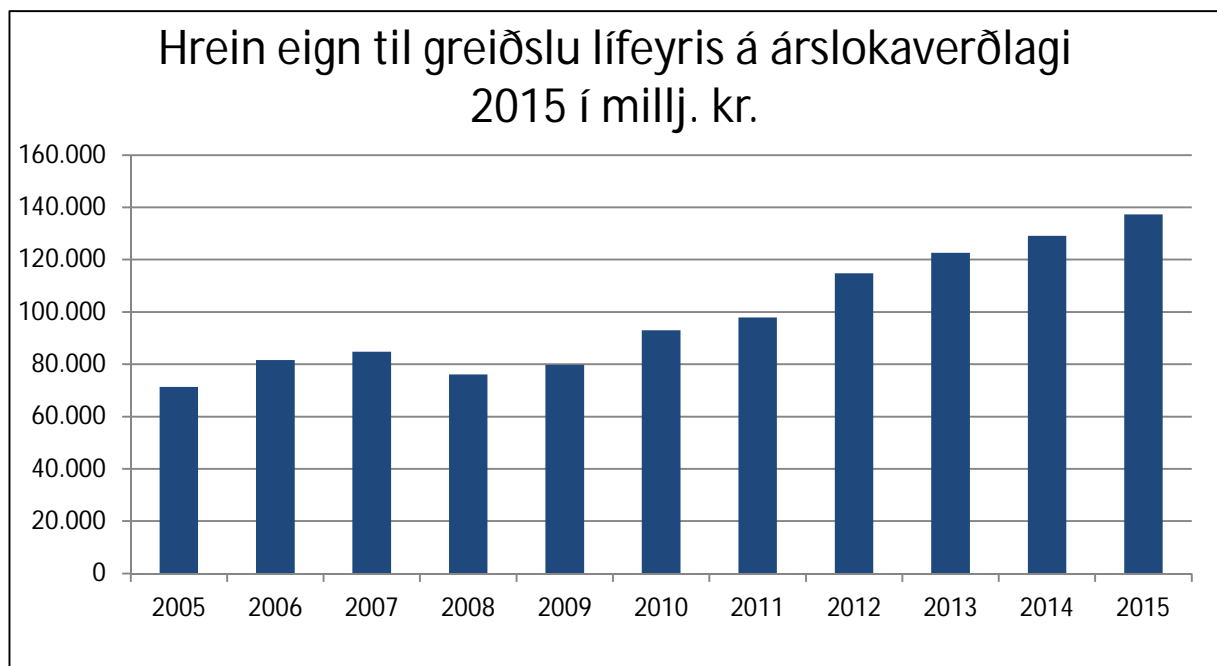
Hlutfall lífeyris af hreinni eign:

Neðangreind mynd sýnir hversu stór hluti af eignum sjóðsins fer til greiðslu lífeyris á hverju ári og er því góður mælikvarði á stöðu sjóðsins og aldurssamsetningu sjóðfélaga. Hlutfall lífeyris af hreinni eign var 2,53% í árslok 2015. Langt er í að fjölmennustu og réttindamestu sjóðfélagahóparnir fari á lífeyri. Samtals greiddi sjóðurinn 101% af iðgjöldum í lífeyri árið 2015. Myndin sýnir hlutfall lífeyris af meðaltali hreinnar eignar í ársbyrjun og árslok hvers árs.

Hrein eign til greiðslu lífeyris:

Eins og sést á myndinni hér að neðan hefur verið vöxtur á hreinni eign til greiðslu lífeyris frá árinu 2005 á föstu verðlagi ársins 2015. Hrein eign óx um 8,5% árið 2015, en vegna lágrar verðbólgu var raunávöxtun mjög góð eða 6,3%. Árin 2010 og 2012 skýrist vöxtur sjóðsins að hluta af samruna lífeyrissjóða við sjóðinn. Fall bankanna í október árið 2008 og afleiðingar þess hefur áhrif á þróun hreinnar eignar árin 2008 og 2009.

Ávöxtun eigna 2015

Ávöxtun Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda á árinu 2015 var góð. Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar sjóðsins var 8,5% á árinu en hrein raunávöxtun 6,3%. Fimm ára raunávöxtun sjóðsins er 5,9% og tíu ára raunávöxtunin 3,2%. Á árinu 2015 tóku gildi reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Lífeyrissjóðir hafa möguleika á að gera upp á grundvelli reglnanna fyrst á árinu 2015. Stjórn sjóðsins ákvað að nýta sér heimild til þess að fresta uppgjöri samkvæmt nýju reglunum þar til árið 2016 verður gert upp. Eitt af því sem mögulegt er að gera samkvæmt nýju reglunum er að færa skuldabréf á markaðsvirði (gangvirði) í stað þess að færa þau miðað við kaupávöxtunarkröfu eins og hingað til hefur verið gert. Mjög erfitt er því að bera saman ávöxtun lífeyrissjóða árin 2015 og 2016 með samræmdum hætti. Ef sjóðurinn myndi færa öll sín skuldabréf á gangvirði myndi eignir hækka um 9.038 millj. kr. og nema 146.342 millj. kr. í stað 137.304 millj. kr.

Þróun innlends hlutabréfamarkaðar á árinu 2015

Á árinu 2015 fjölgaði skráðum félögum á Aðallista Kauphallarinnar á Íslandi um þrjú þ.e. fasteignafélögin Reitir og Eik svo og Síminn hf. Samtals er því skráð félög í Kauphöllinni orðin 17 í árslok. Ávöxtun innlendra hlutabréfa var mjög góð á síðasta ári en OMXI8 vísitalan hækkaði um 43,4% á árinu. Þau tvö félög sem hækkuðu mest á árinu voru Icelandair um 62,3% og Marel um 79,4%. Velta með hlutabréf skráð á Aðallista Kauphallar jókst á gríðarlega á árinu og nam 390 milljörðum kr. samanborið við 292 milljarða kr. á árinu 2014.

Þróun innlends skuldabréfamarkaðar á árinu 2015

Á árinu lækkaði ávöxtunarkrafa skuldabréfa töluvert. Ávöxtunarkrafa verðtryggðs flokks Íbúðabréfa HFF44 var í upphafi árs 3,1% en var í lok árs 2,6% og ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfaflokksins RIKB31 stóð í 6,4% í upphafi árs en var 5,8% í lok árs. Helsta skýring á lækkun vaxta á óverðtryggðum bréfum liggur í því að erlendir aðilar keyptu töluvert af þessum bréfum á árinu auk þess sem verðbólgan var lítil á árinu. Vísitala neysliverðs hækkaði að meðaltali um 1,6% á árinu en í lok ársins var 12 mánaða verðbólga 2,0%. Helsta skýring á lækkun ávöxtunarkröfu verðtryggðra skuldabréfa er lítið framboð af verðtryggðum bréfum.

Lítið hefur verið um útgáfur af innlendum skuldabréfum á undanförunum árum. Auk ríkistryggðra skuldabréfa hafa Lánasjóður sveitarfélaga og Reykjavíkurborg gefið reglulega út skuldabréf auk þess sem að viðskiptabankarnir þrír hafa gefið út töluvert af sértryggðum skuldabréfum. Útgáfa skuldabréfa af Íbúðalánasjóði hefur ekki verið nein á undanförunum fjórum árum. Þetta er stærsta breytingin á skuldabréfamarkaði enda hefur útgáfa skuldabréfa frá Íbúðalánasjóði verið uppistaða verðbréfamarkaðar frá upphafi skipulagðs verðbréfamarkaðar hér á landi. Fasteignafjármögnun fólks hefur færst í auknum mæli til banka og lífeyrissjóða að undanförunum. Fyrirtækjaskuldabréfaútgáfa hefur verið lítil sem engin á undanförunum árum en þó hafa fasteignafélög gefið þó nokkuð út af eignatryggðum skuldabréfum. Stýrivextir Seðlabankans voru hækkaðir þrisvar á árinu um samtals 1,25% og stóðu í 5,75% í lok árs.

Þróun erlendra markaða og gjaldmiðla á árinu 2015

Ávöxtun erlendra hlutabréfa var ekki góð á árinu 2015 en flestir erlendir hlutabréfamarkaðir lækkuðu lítilega. Lífeyrissjóðir fengu heimild til nýfjárfestinga á erlendum mörkuðum fyrir samtals 10 milljarða kr á síðasta ári og gert er ráð fyrir að fjárhæðin verði þó nokkuð hærrí á árinu 2016. Heimsvísitala Morgan Stanley (MSCI World Index) lækkaði um 2,7% í dollurum en þar sem að USD styrktist á árinu þá lækkaði vísitalan um 0,8% í krónum talið.

Á árinu styrktist gengi íslensku krónunnar um 7,3% og stóð gengisvísitalan í 191,5 stigum í árslok 2015. Krónan veiktist þó gagnvart USD um 2,1% en styrktist um 8,4% gagnvart evru.

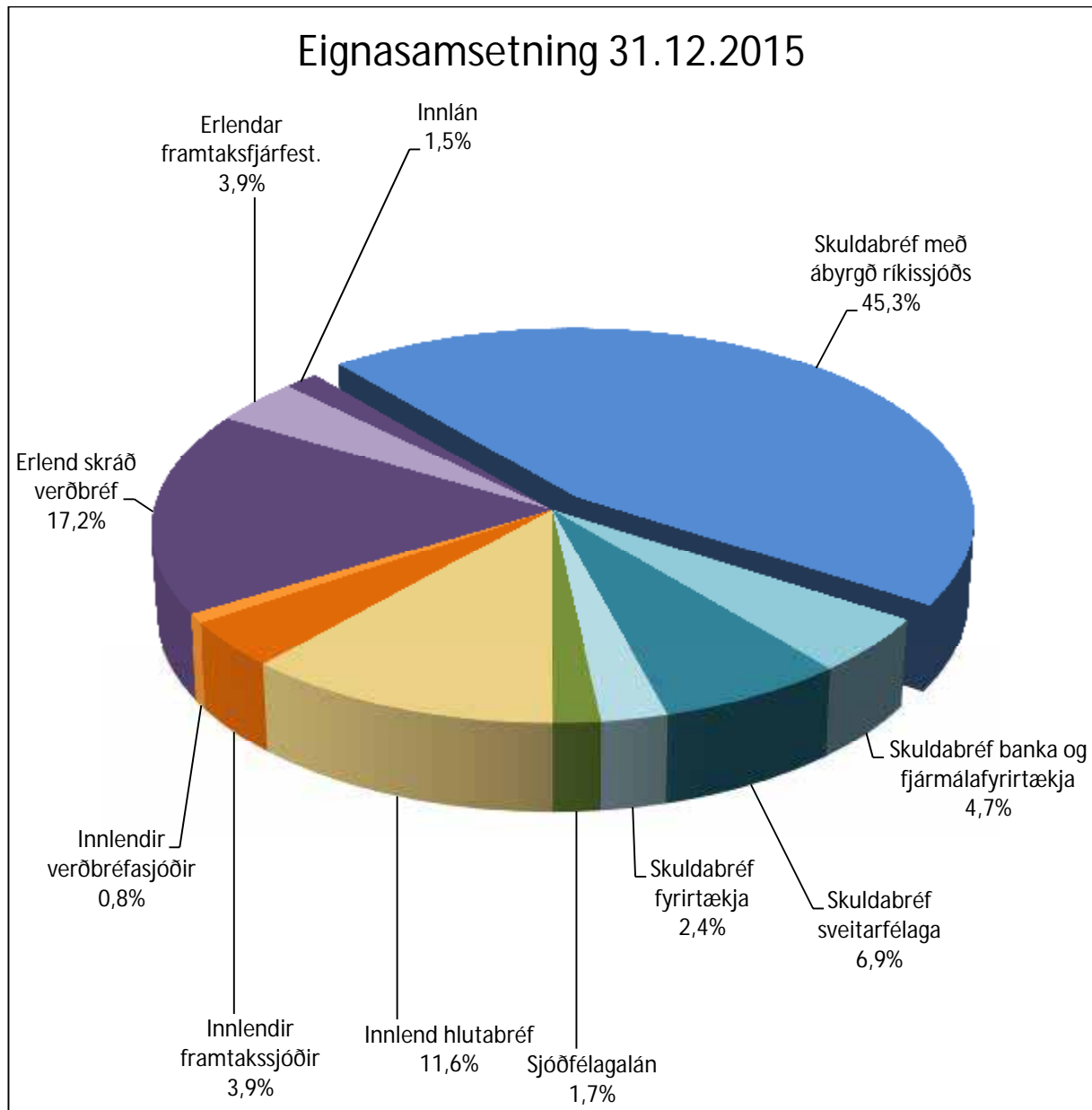
Hér að neðan er samanburðartafla þar sem borin er saman nafnávöxtun eigna og viðmiða sjóðsins.

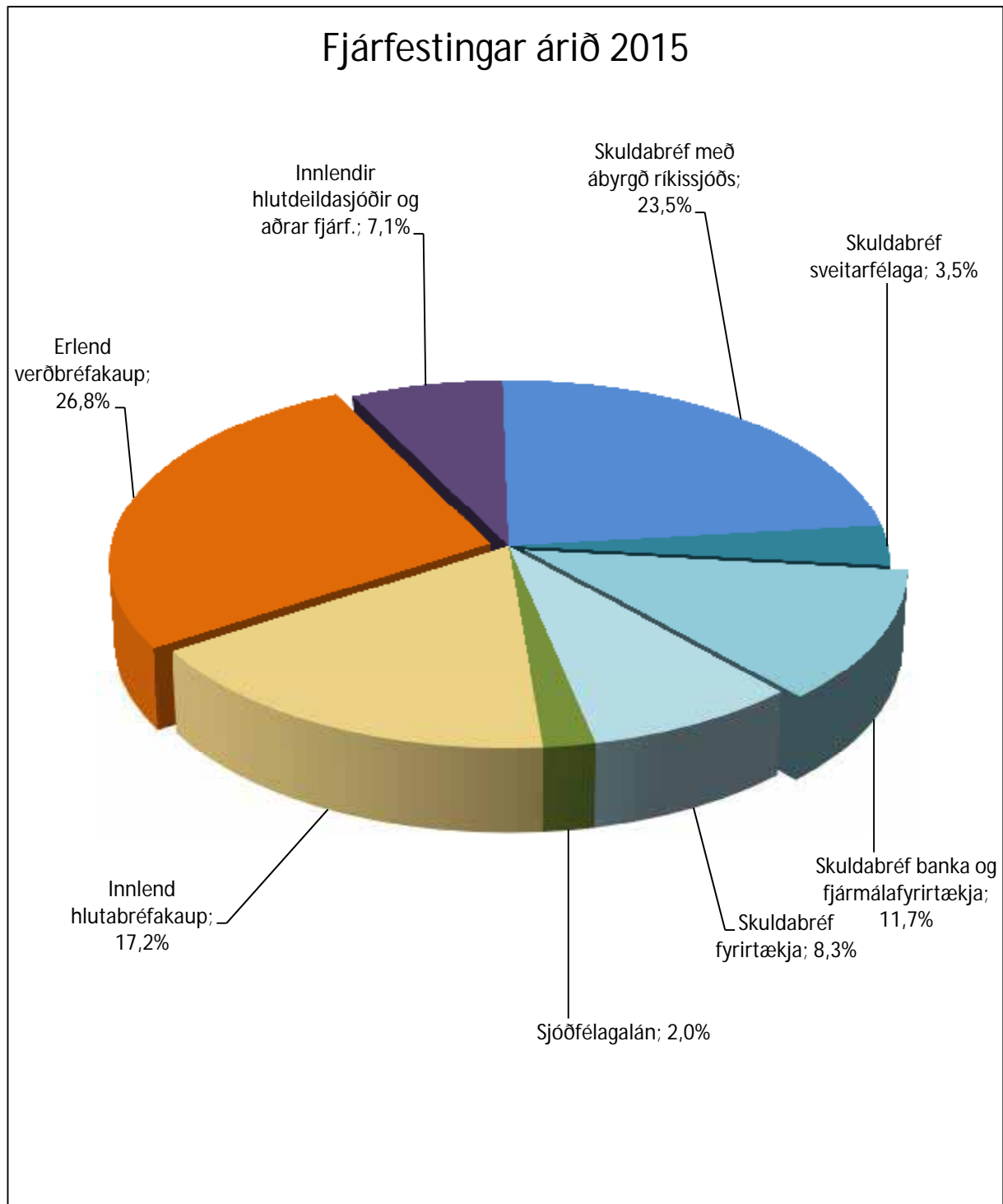
	Ávöxtun	Viðmið	Hlutfall eigna
Innlend skuldabréf	8,1%	4,4%	62,7%
Innlend hlutabréf	37,3%	43,4%	16,0%
Erlend verðbréf	11,0%	-0,8%	21,4%

Bæði erlend verðbréf og innlend skuldabréf voru yfir viðmiðunarvísitölum. Innlendu hlutabréfin eru borin saman við OMXI8 hlutabréfavísitöluna sem hækkaði um 43,4% árinu. Innlendu skuldabréfin eru borin saman við Gamma skuldabréfavísitöluna en hún hækkaði um 4,4%. Ávöxtun erlendra hlutabréfasjóða var ágæt í krónum talið og náðu þeir almennt að fylgja hækkunum sem verið hafa á erlendum mörkuðum. Erlendu sjóðirnir eru bornir saman við heimsvísitöluna (MSCI World Index) en hún lækkaði á árinu um 0,8% í íslenskum krónum.

Eignasamsetning 31.12.2015

Hlutfall innlendra hlutabréfa vex frá fyrra ári. Hlutfall erlendar eigna er áþekk frá fyrra ári. Hlutfall eigna með beinni og óbeinni ábyrgð ríkissjóðs hefur lækkað um 5,0% á árinu enda hefur útgáfa ríkisskuldabréfa dregist saman miðað við undanfarin ár.

Fjárfestingarstefna 2016

Stjórn lífeyrissjóðsins skal móta fjárfestingarstefnu og ávaxta fé sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Framkvæmt hefur verið mat á væntir ávöxtun og áhættu miðað við fjárfestingarstefnuna á árunum 1999, 2004, 2006 og nú síðast á árinu 2015. Fjárfestingarstefna sjóðsins vegna ársins 2016 miðar að því að viðhalda og styrkja núverandi eignasamsetningu sjóðsins.

Stjórn sjóðsins hefur ákveðið eftirfarandi skiptingu fjárfestinga og ráðstöfun fjármuna ársins 2016:

Flokkar	Hlutföll
a. Bein og óbein ábyrgð ríkissjóðs	0-100%
b. Skuldabréf sveitarfélaga	0-10%
c. Skuldabréf banka	0-30%
d. Skuldabréf fyrirtækja	0-15%
e. Sjóðfélagalán	0-*
f. Innlend hlutabréf	0-50%
g. Erlend verðbréf	0-40%
h. Aðrar fjárfestingar	0-20%
i. Innlán	0-30%

Veltuviðmið á ráðstöfun fjármuna

Sjóðurinn stefnir að því að halda í horfinu eða minnka lítillega vægi ríkistryggðra skuldabréfa. Einnig er gert ráð fyrir því að halda í horfinu eða auka lítillega vægi innlendra hlutabréfa. Jafnframt er gert ráð fyrir að sjóðurinn muni auka við sig í erlendum verðbréfum eftir því sem að undanþága Seðlabanka Íslands mun leyfa á árinu.

	Staða 31.12.2015	Markmið	Vikmörk
Bein og óbein ábyrgð ríkissjóðs	45,3%	43%	40-60%
Innlend skuldabréf	15,3%	17%	5-30%
Bankar og fjármálafyrirtæki	4,7%	6%	0-10%
Bæjar og sveitarfélaga	6,9%	6%	5-10%
Skuldabréf fyrirtækja	2,4%	2%	0-5%
Sjóðfélagalán	1,7%	3%	0-5%
Önnur innlend verðbréf	16,4%	17%	10-25%
Skráð hlutabréf	11,6%	13%	8-18%
Verðbréfasjóðir + Framtaksfjárfestingar	4,7%	4%	2-7%
Erlend verðbréf	22,1%	22%	15-45%
Skráð hlutabréf (verðbréfasjóðir)	15,8%	15%	12-30%
Skuldabréf	0,7%	1%	0-5%
Framtaksfjárfestingar (private equity)	3,9%	5%	3-7%
Stök hlutabréf og ETF 's	0,7%	1%	0-3%
Innlán	1,5%	1%	0-100%

Í tengslum við fjárfestingarstefnu var lagt mat á þætti er hafa áhrif á val fjárfestingarkosta.

Mat á ávöxtun

Til að meta vænta ávöxtun sjóðsins var skoðað hvernig söguleg ávöxtun hefur verið á vísitölum fyrir nokkra eignaflokka. Þær vísitölur sem voru notaðar eru Gamma hlutabréfavitalan, OMX hlutabréfavitalan, Gamma verðtryggða skuldabréfavitalan, Gamma óverðtryggða skuldabréfavitalan og MSCI World Index vísitalan.

Erfitt er að fá góð markaðsgögn langt aftur í tímann og á það sérstaklega við um innlenda markaðinn. Þar sem gögnin ná ekki mjög langt aftur í tímann fyrir Ísland hefur fall bankanna árið 2008 mikið að segja. Gögnin fyrir MSCI vísitöluna ná hins vegar aftur um 100 ár og því söguleg ávöxtun ekki eins næm fyrir einstökum áföllum. Til að fá fylgni og flókt milli mismunandi eignaflokka voru notaðar gagnarunur frá árinu 2008 til dagsins í dag. Sú ávöxtun sem þetta tímabil gaf var síðan lækkuð til samræmis við langtímaávöxtun í viðkomandi eignaflokkum enda hefur ávöxtun frá árinu 2008 verið mjög há af ýmsum ástæðum og ekki líklegt að hún haldist þannig til langframa. Meðalverðbólga á Íslandi síðustu 20 ára er notuð í útreikningum til að meta vænta raunávöxtun.

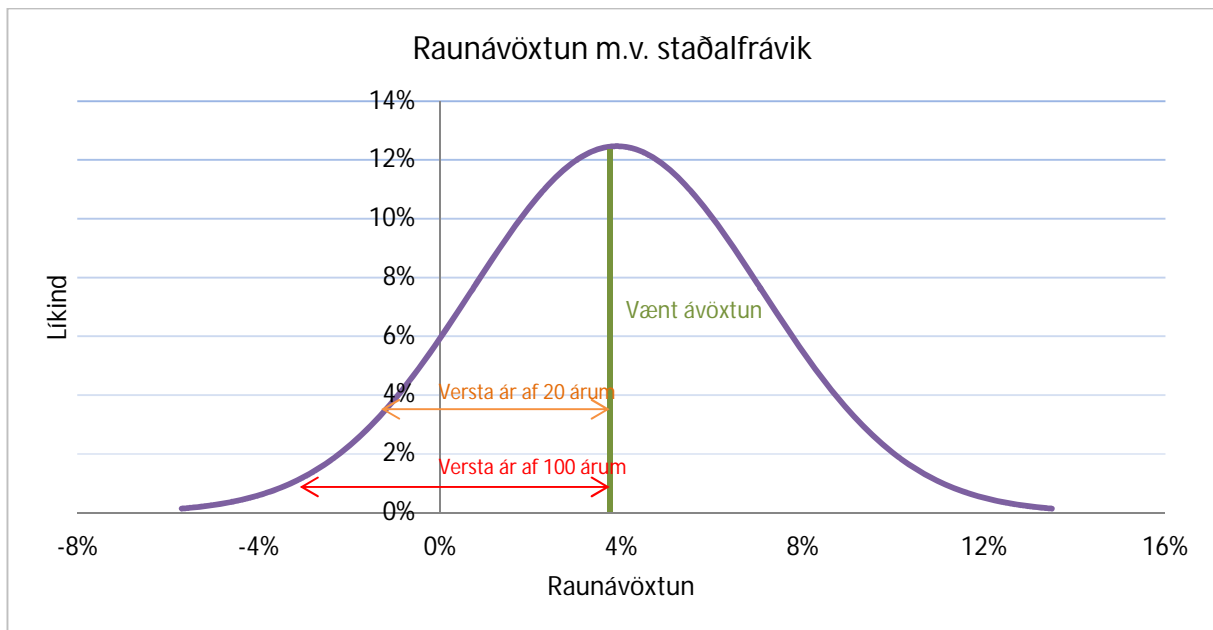
Eftirfarandi er vænt raunávöxtun og flókt eftir eignaflokkum:

Eignaflokkur	Vænt raunávöxtun	Flókt
Innlend hlutabréf	7,9%	17,2%
Óverðtryggð skuldabréf	3,1%	5,7%
Verðtryggð skuldabréf	2,6%	6,5%
Erlend hlutabréf	4,8%	9,6%
Heildarsafn	3,9%	3,2%

Vænt ávöxtun

Vænt raunávöxtun sjóðsins m.v. núverandi eignasamsetningu er 3,9% með 3,2% flókti í ávöxtun. Líkurnar á að sjóðurinn nái yfir 3,5% raunávöxtun fyrir hvert ár eru 55%. Það eru því líkur á því að sjóðurinn nái ekki þeirri raunávöxtun sem réttindaávinnsla er miðuð við ef horft er til eins árs, en aftur á móti miklar líkur á að langtímaávöxtun verði yfir því ávöxtunarviðmiði sjóðsins. Flóktið í

eignasafninu gefur til kynna að á einu ári af tuttugu gæti raunávöxtun dottið niður í -1,4% og á einu ári af 100 gæti raunávöxtunin farið niður í -3,6%. Í þessari líkindavinnu er gert ráð fyrir að flóktið í eignasafni sjóðsins sé normaldreift en sagan hefur sýnt að þegar mikill órói verður á fjármálamarkaðnum, þá breytist fylgnin milli eignaflokka þannig að ávöxtun þeirra getur orðið neikvæð á sama tíma og því er hugsanlegt að verstu ávöxtunarárin verði lakari en hér er sýnt (sjá mynd). Til mótvægis við þetta kemur að skuldabréf sjóðsins eru gerð upp á kaupkröfu í stað markaðskröfu. Sjóðurinn er því að ákveðnu marki ónæmur fyrir flókti á vaxtakúrfu fyrir utan að hann þarf að endurfjármagna um 3 - 7% af skuldabréfasafninu árlega vegna afborgana og vaxtagreiðslna. Þar sem 62,5% eigna sjóðsins eru skuldabréf þá eru 37,5% eigna sem geta skapað verulegar sveiflur í ávöxtun.

Framfall

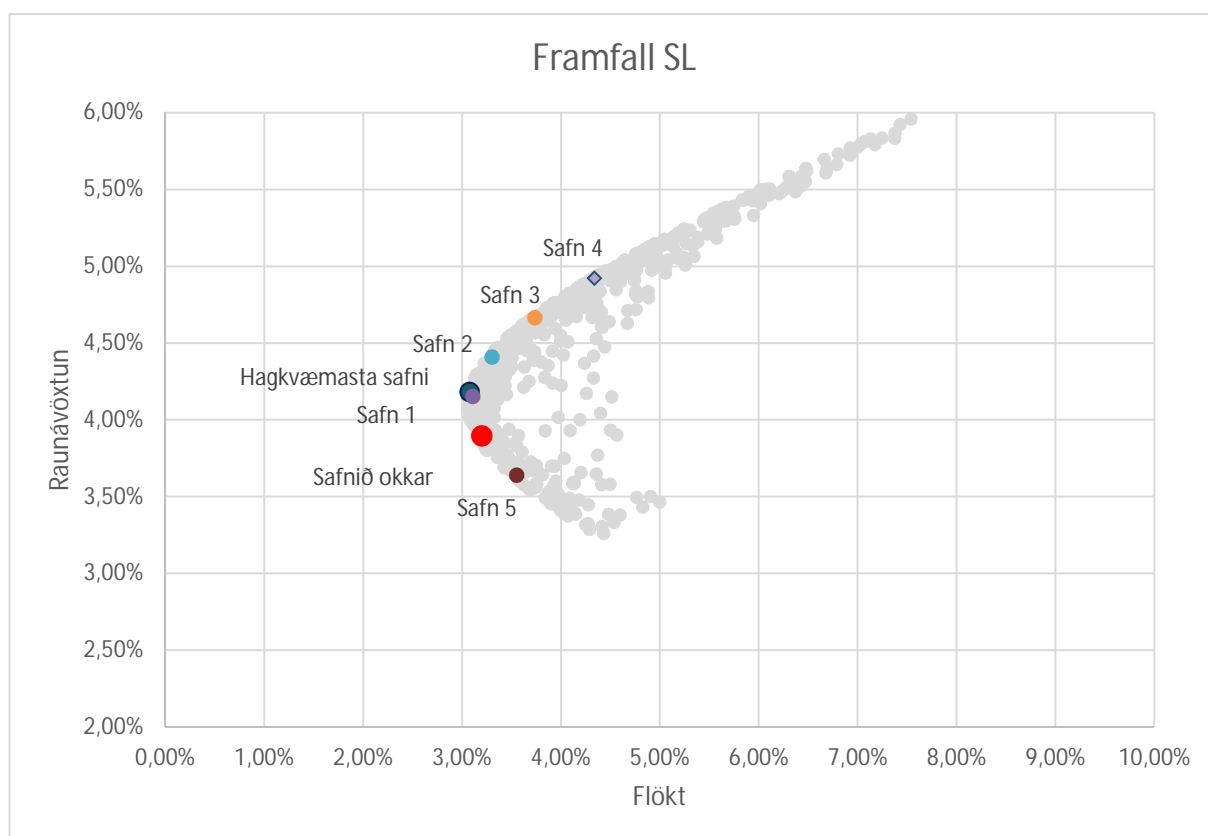
Til að skoða hvernig safn sjóðsins er að standa sig samanborið við önnur söfn með sömu eiginleika en í öðrum hlutföllum var teiknað svokallað Framfall (Efficient frontier). Framfallið hefur þann eiginleika að í jaðri þess fæst sú eignasamsetning sem gefur hæstu ávöxtun fyrir gefið magn af flókti (áhættu). Því til viðbótar er punktur sem við köllum hagkvæmasta safnið en hann gefur hæsta hlutfallið (ávöxtun/flókt eða „reward to variability ratio“). Til að mynda Framfallið var gerð svokölluð Monte carlo hermun þar sem hundruðir safna eru valin með slembi úrtaki, þau reiknuð og sett sem punktar (sjá framfall SL).

Til glöggvunar voru nokkur sérvalin söfn reiknuð og teiknuð á Framfallið sjá safn 1 til safn 5. Í töflunni á næstu blaðsíðu sést hvernig söfnin voru samansett en vægi innlendra hlutabréfa var breytt á móti vægi innlendra skuldabréfa. Vægi á erlendum eignum var haldið fast, enda getur sjóðurinn ekki bætt við í erlenda safnið að óbreyttu og sjóðurinn hefur ekki vilja til að lækka hlutfallið vegna landsáhættu.

	Flökt	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Innlend hlutabréf	Erlend hlutabréf	Skuldabréf verðtryggð	Skuldabréf óverðtryggð
Safnið okkar	3,2%	8,9%	3,9%	14,0%	22,0%	50,0%	14,0%
Safn 1	3,1%	9,2%	4,2%	19,0%	22,0%	47,0%	12,0%
Safn 2	3,3%	9,4%	4,4%	24,0%	22,0%	44,0%	10,0%
Safn 3	3,7%	9,7%	4,7%	29,0%	22,0%	41,0%	8,0%
Safn 4	4,3%	10,0%	4,9%	34,0%	22,0%	38,0%	6,0%
Safn 5	3,6%	8,6%	3,6%	9,0%	22,0%	53,0%	16,0%
Hagkvæmasta safnið	3,4%	9,2%	4,2%	18,1%	22,0%	21,7%	38,2%

Framfallið gefur til kynna að safn sjóðsins sé frekar varfærið en þó mjög nálægt hagkvæmasta safni. Til þess að ná betriávöxtun með minni áhættu ætti að færa safnið nær Safni 1 þar sem hlutabréfin eru aukin um 5% á kostnað skuldabréfa.

Þess bera að geta að það þarf að taka þessari niðurstöðu með ákveðnum fyrirvörum. Fylgni getur verið síðbreytileg og er fylgnin fyrir tímabilið 2009-2015 sem er notuð í þessu framfalli ekki endilega sú sama yfir önnur tímabil eða það tímabil sem framundan er, t.a.m. var jákvæð fylgni milli innlendra hlutabréfa og skuldabréfa árið 2008. Hlutabréfin hafa haft neikvæða fylgni við aðra eignaflokka frá 2008 og því veldur aukning í hlutabréfum því að heildarflökt safnsins getur lækkað þrátt fyrir mikið flökt í innlendum hlutabréfum. Niðurstöðum framfallsins er því tekið með fyrirvara en horft á þetta sem eitt af þeim innleggjum sem höfð eru til hliðsjónar við stýringu safns sjóðsins.

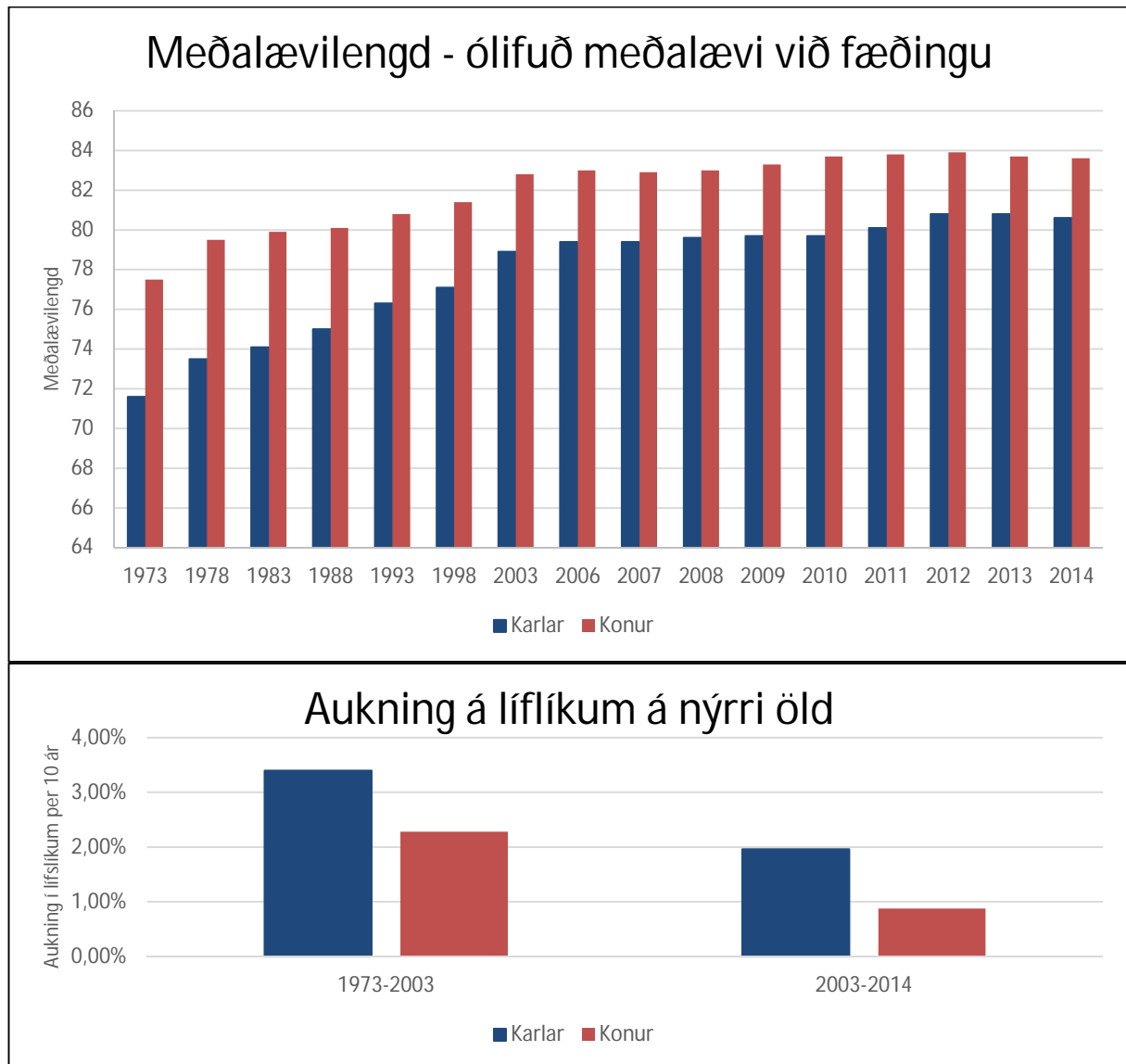
Mat á áhættu

Stjórn sjóðsins hefur rætt viðhorf sitt til áhættu, og væntingar um ávöxtun. Viðhorf til áhættu gerir það að verkum að fjárfestingarstefna sjóðsins þarf að vera nokkuð aðhaldssöm.

Helstu áhættuþættir eru:

Lýðfræðileg áhætta:

Sjóðurinn ber áhættu af breytingum á væntum lífaldri sjóðfélaga svo og breytingu á örorkulíkum. Lífslíkur hafa hækkað jafnt og þétt á undanförunum árum, jafnframt hafa örorkulíkur aukist. Þetta hefur þýtt hækkun á skuldbindingum sjóðsins. Tölur yfir lífslíkur frá Hagstofunni bera þó með sér að það virðist vera að hægja á hækkun lífaldurs. Neðri myndin sýnir síðan hvernig hægt hefur á aukningu lífslíkna á nýrri öld. Áhættan af hækkun lífaldurs fer því minnkandi að mati sjóðsins. Það er þó ljóst að með áframhaldandi hækkun lífaldurs þarf annað hvort að hækka eftirlaunaaldur og/eða hækka greiðslur í lífeyrissjóði, til þess að tekjurýrnun fólks á ellilífeyri verði ekki meiri en lög gera ráð fyrir eða 56% af meðaltekjum.

Útstreymisáhætta:

Það er sú hætta að sjóðurinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar. Greiddur lífeyrir sem hlutfall af greiðslu iðgjalda hefur verið að hækka og fer nú í um 102% af iðgjöldum í útgreiðslu lífeyris. Sjóðurinn hefur ávallt inn á lausum reikningi tvöfalda þá upphæð sem þarf að greiða út í lífeyri um hver mánaðamót. Sjóðurinn gerir greiningar til langs tíma þar sem innflæði er borið saman við útfæði til að tryggja að ávallt sé nóg laust fé til greiðslu lífeyris.

Kerfislæg áhætta (Ísland):

Stærsta kerfisáhætta íslenskra lífeyrissjóða er Ísland, en of mikið að eignum lífeyrissjóða er á Íslandi, sem veldur því að arðurinn af þeim sveiflast með íslensku efnahagslífi. Þegar gengur illa á Íslandi ættu lífeyrissjóðirnir að vera viðspyrna í harðindunum en ekki falla með efnahagslífinu. Heildareignir sjóðsins á Íslandi eru um 78,9% af safni hans. Landsáhættan vegna kerfishruns á Íslandi er því mikil og mikilvægt að það losni um gjaldeyrishöftin sem fyrst.

Áhætta utan Íslands:

Erlendar eignir sjóðsins eru 21,1%. Stærsti áhættuþátturinn gagnvart þeim er fall á erlendum verðbréfamörkuðum, þrengingar og samdráttur á helstu hagsvæðum heimsins sbr. lausafjárkrísuna árið 2008 og vandræði í Evrópu undanfarin misseri. Unnt er að draga úr þessari áhættu með því að selja erlendar eignir og kaupa innlendar en með því eykst landsáhættan sem er næg fyrir og því ekki fýsilegur kostur.

Vaxta- og endurfjárfestingaáhætta:

Öll skuldabréf sjóðsins fyrir utan skuldabréf í verðbréfasjóðum eru gerð upp á fastri ávöxtunarkröfu þannig að ekki er um eiginlega vaxtaáhættu að ræða miðað við núgildandi regluumhverfi. Sjóðurinn seldi sig út úr öllum verðbréfasjóðum með skuldabréf og eru því öll skuldabréf sjóðsins í samtryggingardeild gerð upp á kaupkröfu. Það er hins vegar endurfjárfestingaáhætta en hún á við um öll skuldabréfin í safninu en þau nema 62,5% af hreinni eign. Endurfjárfestingaáhættan felst í því að sjóðurinn geti ekki fjárfest í skuldabréfum með jafngóðri ávöxtun og áður. Sjóðurinn getur minnkað endurfjárfestingaáhættu með því að lengja líftíma eignasafns síns, t.d. auka vægi langra skuldabréfa eða kaupa bréf með færri afborgunum.

Uppgreiðsluáhætta:

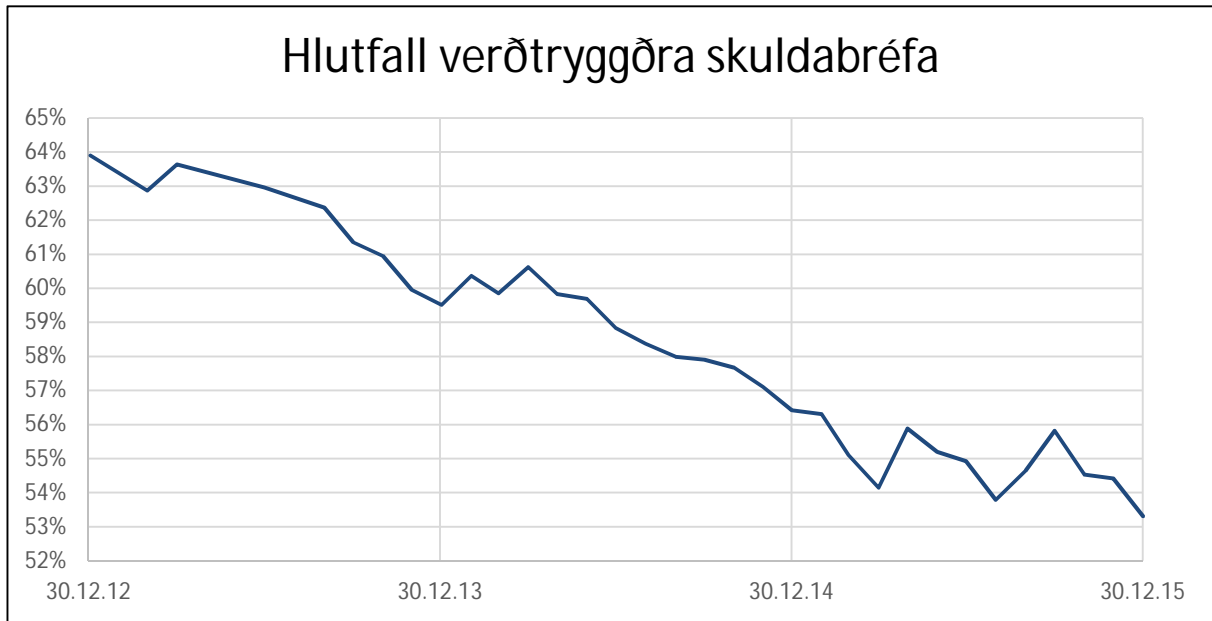
Engin skuldabréf með uppgreiðsluheimild voru keypt á árinu 2015 ef frá eru talin sjóðfélagalán. Þessi áhætta fór því heldur lækkandi á árinu þar sem tvö skuldabréf voru greidd upp. Bréf með uppgreiðsluákvæðum standa nú í tæpum 6 milljörðum, en 65% af þeim eru húsbréf og sjóðfélagabréf.

Seljanleikaáhætta:

Langstærsti hluti eigna sjóðsins er seljanlegur án mikilla vandræða. Markaður með ríkisskuldabréf er mjög virkur hér á landi. Um 15-20% eigna flokkast í verðbréf sem hægt er kalla tregseljanleg. Helstu flokkar verðbréfa sem teljast tregseljanlegir eru framtakssjóðir, innlendir sem erlendir, auk þess er markaður með suma skuldabréfaflokka ekki mikill.

Verðbólguáhætta:

Verðtryggingahlutfall eigna sjóðsins er í kringum 53% en skuldbindingar sjóðsins eru að fullu verðtryggðar. Þetta þýðir að sjóðurinn ber verðbólguáhættu sem nemur mun á verðtryggingahlutfalli eigna og skuldbindinga. Verðbólguáskot myndi því auka áfallnar skuldbindingar og þar með lækka tryggingafræðilega stöðu. Hægt er að minnka þessa áhættu með því að auka verðtryggingahlutfall eignasafns.

Eins og sést hefur hlutfall verðtryggðra skuldabréfa lækkað. Helsta ástæðan fyrir þessari lækkun er minna framboð af verðtryggðum skuldabréfum.

Gjaldeyrishætta:

Erlendar eignir eru nú 21,1% af eignasafni sjóðsins. Sjóðurinn hafði fyrir tilkomu gjaldeyrishafta stýrt gjaldeyrishættunni á virkan hátt. Í dag er gjaldeyrisstýring ekki möguleg og gjaldeyrishætta (tap) sjóðsins liggur í hugsanlegri styrkingu krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum. Sögulega hefur krónan lækka reglulega en styrkst sjaldnar. Að eiga erlendar eignir er góð vörnin gegn gengislökkun krónu og því mikilvægur hluti af áhættuvörnum sjóðsins.

Hægt er að minnka gjaldeyrishættuna með því að selja eignir í erlendri mynt og kaupa eignir fyrir íslenskar krónur.

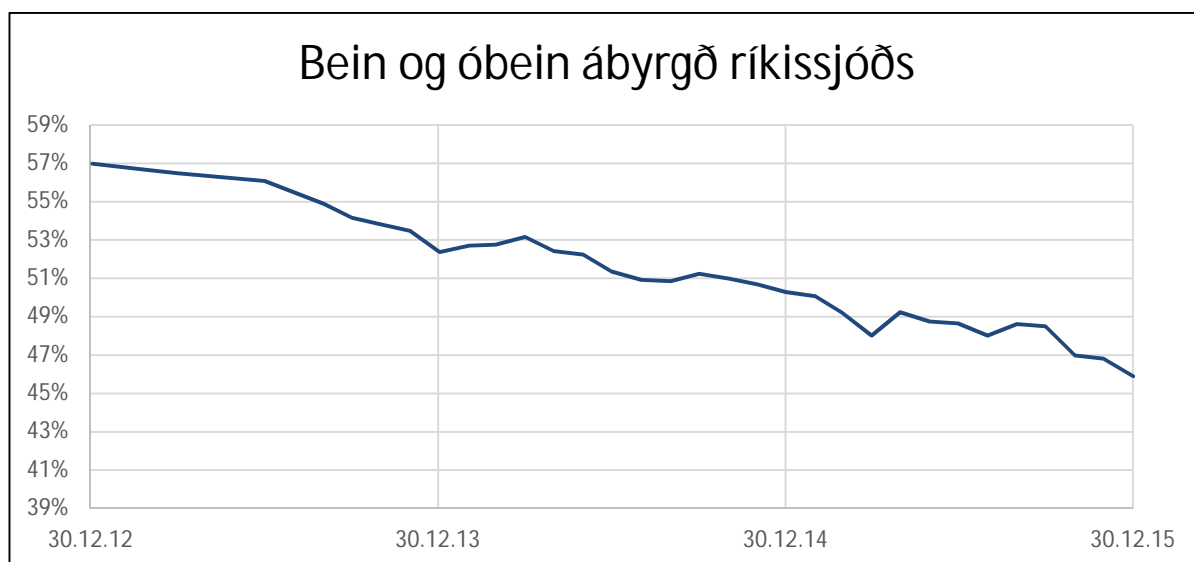
Áhætta vegna hlutabréfaeignar:

Hlutabréfaeign sjóðsins má skipta í tvennt, erlenda og innlenda. Innlend hlutabréf eru tæp 16% af safni sjóðsins ef tekin eru með þau hlutabréf sem sjóðurinn á beint, ásamt hlutabréfum í verðbréfa- og framtakssjóðum. Skráð hlutabréf eru um 13%. Erlend hlutabréfaeign er rúm 21% af safni sjóðsins og er fjárfest í dreifðum hlutabréfa- og framtakssjóðum víðs vegar um heiminn. Heildarhlutabréfaeign sjóðsins er því um 38% og hefur verið að aukast lítillega á árinu.

Mótaðilaáhætta:

Stærsta einstaka mótaðilaáhætta er á Ríkissjóð Íslands en 45% af eignum sjóðsins eru skuldabréf með ríkisábyrgð. Hlutfall bréfa með ríkisábyrgð hefur farið minnkandi í bókum sjóðsins eins og sést á meðfylgjandi grafi, og er það í takt við minnkandi útgáfu ríkisskuldabréfa. Þótt mótaðilaáhætta sjóðsins fari hækkandi við þetta þá er þetta um margt æskileg þróun.

Næststærsta mótaðilaáhætta er á Lánasjóð sveitarfélaga eða um 3,4%. Aðrir aðilar vega minna í mótaðilaáhættu. Ef horft er framhjá ríkissjóði þá hefur sjóðurinn sett sér þá stefnu að enginn mótaðili vegi meira en 5% af hreinni eign sjóðsins. Sjóðurinn gengur þar lengra en lagarammi um fjárfestingar lífeyrissjóða segir til um. Eftirlit með mótaðilaáhættu er í stöðugri þróun hjá sjóðnum og hefur sjóðurinn notast við fyrirtækið Reitun til að meta mótaðilaáhættu ásamt því að sjóðurinn notast bæði við greiningar annarra ytri aðila sem og að meta sjálfur mótaðilaáhættu með viðurkenndum mótaðilaáhættulíkönum.

Almenn viðmið samtryggingardeildar

Ávöxtun – meginmarkmið:

Markmið um raunávöxtun lífeyrissjóða er 3,5%. Hafa þarf í huga að oft þarf að bæta við álagi á 3,5% ávöxtun til að mæta kostnaði við rekstur sjóðsins. Álagið getur verið á bilinu 0,2-0,3%. Þannig að meðalkrafa til langs tíma ætti að vera rúmlega 3,7%. Meginmarkmið sjóðsins er að fá sem hæsta ávöxtun á fé sjóðfélaga þó þannig að áhættan sé innan þeirra marka sem sjóðurinn setur sér. Markmið fjárfestinga í verðtryggðum eignum er að fjárfesta á hærri kröfu heldur en 3,5% en það fer þó eftir markaðsaðstæðum hverju sinni hvort sú ávöxtun sé í boði fyrir ásættanlega mótaðila. Markmið fjárfestinga í óverðtryggðum eignum er að fjárfesta á hærri kröfu heldur en 6,1%, en það er uppgjörskrafa í tryggingafræðilegri athugun.

Fjárfestingarstefna hvers árs:

Fyrir hvert ár er sett fram fjárfestingarstefna sem lögð er fyrir stjórn sjóðsins til samþykktar. Í henni eru sett markmið um eignasamsetningu og hvernig hoga skuli fjárfestingum á komandi ári.

Fjárfestingaviðmið:

Varðandi erlend hlutabréfaviðskipti sjóðsins þá er horft til þess að ávöxtun sé að jafnaði hærri en heimsvísitala Morgan Stanley (MSCI World Index). Fyrir innlend hlutabréf er mælikvarðinn OMXI8 sem er vísitala Kauphallarinnar. Það er hins vegar erfiðara að draga fram sanngjarnan samanburðarmælikvarða varðandi innlend skuldabréf þar sem þau eru gerð upp á kaupávöxtun. Sjóðurinn styðst við vísitölu sem verðbréfafyrirtækið Gamma reiknar.

Hámarksfjárfesting í verðbréfum útgefnum á sama aðila:

Almennt viðmið er að hámarksfjárfesting (krafa) á sama aðila sé ekki hærri en 5% af eignum sjóðsins hverju sinni. Þá er átt við annan aðila en Ríkissjóð Íslands með beinum eða óbeinum hætti.

Hámarkshlutdeild í hlutfé fyrirtækja:

Það er stefna sjóðsins að fjárfesta í innlendum hlutabréfum þannig að sjóðurinn eigi ekki að jafnaði stærrí hlut en sem nemur 5% í hverju félagi. Það geta þó verið undantekningar frá þessu viðmiði en þess er þó vandlega gætt að eiga ekki yfir 15% af útgefnu hlutfé í hverju félagi fyrir sig enda er það hámark skv. lögum um lífeyrissjóði. Um stærrí fjárfestingar í hlutabréfum er fjallað af stjórn.

Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum:

Þó svo að heimilt sé að eiga allt að 25% hlutdeildarskírteina útgefnum af sama verðbréfasjóði eða deild verðbréfafyrirtækis þá er viðmið sjóðsins 10%. Á það einnig við um heildarfjárfestingu innan sama rekstrarfélags. Ef eign er orðin meiri en sem nemur þessu, mun sjóðurinn selja úr viðkomandi sjóði ellegar er þörf á nýju fjármagni í sjóðinn.

Fasteignaveðtryggð skuldabréf:

Sjóðurinn fjárfestir í skuldabréfum með fasteignaveði sem eru útgefin af fyrirtækjum og með veði í atvinnuhúsnæði. Bréfin þurfa þá að vera skráð á skipulögðum verðbréfamarkaði. Sjóðurinn lánar fjármuni til sinna sjóðfélaga, samkvæmt reglum stjórnar. Þær reglur sem gilda nú miðast við veðstöðu sem nemur 75% af fasteignamati. Jafnframt vill sjóðurinn að veðstaða sé innan við 100% af brunabótamati. Einnig þarf lántakandi að standast greiðslumat og lánshæfismat.

Aðrar fjárfestingar:

Undir flokkinn aðrar fjárfestingar falla ýmskonar arðbærar fjárfestingar sem geta komið til á árinu. Má þar nefna hlutabréf í óskráðum félögum sem eru í góðum rekstri. Einnig fellur undir þetta aðkoma að ýmskonar nýsköpunarverkefnum. Ákvarðanir um slíkar fjárfestingar eru teknar af stjórn sjóðsins.

Þjónustufyrirtæki fyrir lífeyrissjóði:

Það er ekki hluti af stefnu sjóðsins að eiga eða fjárfesta í fyrirtækjum sem hafa það að markmiði að þjónusta eingöngu lífeyrissjóði. Að öðru leyti kaupir sjóðurinn þá þjónustu sem sótt er utan sjóðsins af fyrirtækjum sem veita viðkomandi þjónustu á hagstæðum kjörum.

Virk stýring eigna:

Öll skráð erlend hlutabréf sjóðsins eru í hlutabréfasjóðum. Eru þau í virkri stýringu og útvistuð hjá erlendum aðilum. Að jafnaði er helmingi þeirra stýrt í samræmi við viðmiðunarvísitölur.

Innlend skráð hlutabréf eru keypt og seld eftir aðstæðum á markaði og eru þau í virkri stýringu. Skapist hagstæðar markaðsaðstæður þá hefur sjóðurinn selt hluta sinna skuldabréfa og mun gera það áfram.

Notkun afleiða:

Afleiður eru eingöngu notaðar til að draga úr áhættu sjóðsins. Vandlega er hugað að notkun þeirra og áhættu sem þeim fylgir. Ekki er heimilt að nota þær nema með samþykki stjórnar.

Gjaldmiðlasamsetning:

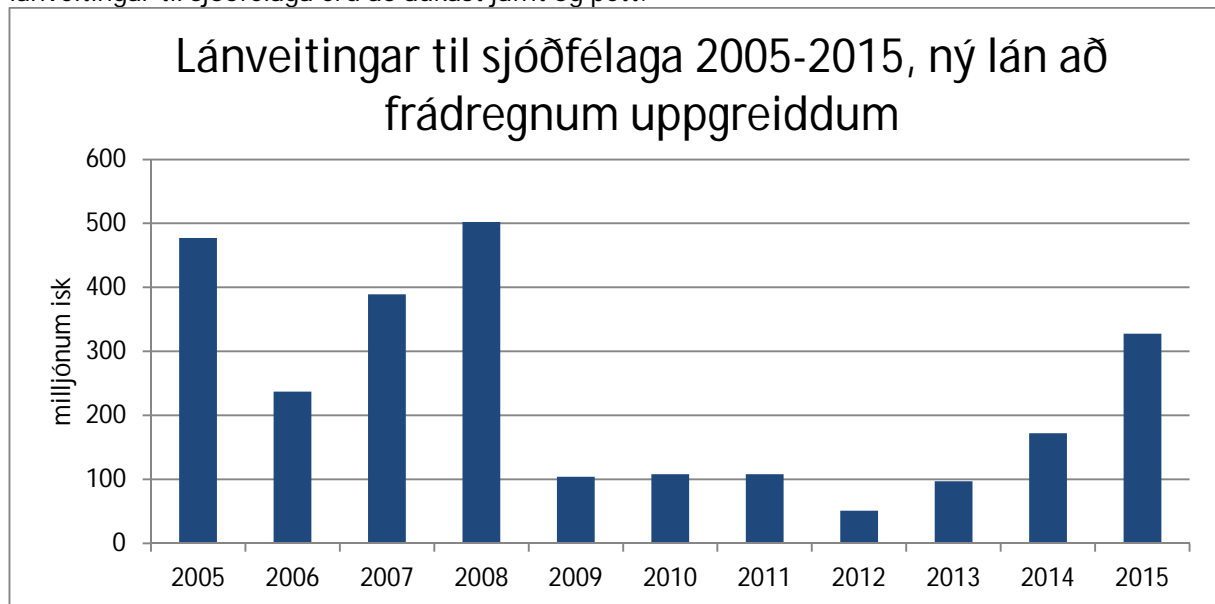
Búast má við að til lengri tíma litið verði breytingar á erlendum myntum áþekkar, enda nokkur fylgni milli hreyfinga á fjármagnsmörkuðum í Bandaríkjunum og í löndum Evrópu, þar sem evran er notuð sem gjaldmiðill. Engin stefna er í gangi hvort erlendar eignir eigi að hafa evru eða dollar sem viðmið. Horft er þó til að ein mynt hafi ekki meira vægi en 75% í erlenda safninu. Erlendar eignir eru ekki varðar nú um þessar mundir gegn sveiflum á íslensku krónunni.

Atvinnugreinaskipting:

Ekki er gerð nein atvinnugreinaskipting vegna innlendra hlutabréfa vegna smæðar markaðarins. Vegna erlendra hlutabréfa, þá tekur landfræðileg og atvinnugreina skipting fyrirtækja mið af Morgan Stanley heimsvísitölu hlutabréfa.

Sjóðfélagalán:

Neðangreind mynd sýnir yfirlit yfir veitt sjóðfélagalán hjá sjóðnum. Það er ánægjulegt að lánveitingar til sjóðfélaga eru að aukast jafnt og þétt.

Sjóðfélagalán

Nýjungar hjá sjóðnum:

Sjóðurinn býður nú í fyrsta skipti upp á óverðtryggð lán og blönduð lán. Einnig hefur hann hækkað veðhlutfall upp í 75% á óverðtryggðum lánnum og blönduðum lánnum.

Lánaréttindi:

Lán eru veitt til sjóðfélaga Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda. Lánaréttindi hefur sá sjóðfélagi sem greitt hefur iðgjöld til sjóðsins, annað hvort í samtryggingardeild eða séreignardeild.

Lækkun vaxta:

Vextir voru lækkaðir verulega á árinu og er sjóðurinn vel samkeppninsfær við aðra sjóði þegar kemur að vaxtastigi. Gildandi vextir eru birtir á heimasíðu sjóðsins www.sl.is, en í lok árs 2015 voru verðtryggðir fastir vextir 3,55% en verðtryggðlán með breytilegum vöxtum bera 3,15%. Óverðtryggðir vextir eru festir til tveggja ára í senn og eru í 6,46% í árslok 2015.

Lánsupphæð, lánstími og kjör:

Lágmarks lánsupphæð er kr. 2.000.000.- og ótakmörkuð á meðan veðrymi leyfir að uppfylltu greiðslu- og lánshæfismati. Lánstími er 5 - 40 ár og endurgreiðist lán með eigi færri gjalddögum en tveimur á ári. Hægt er að velja um lán með jöfnum afborgunum eða jöfnum greiðslum vaxta og höfuðstóls (annuitets lán)

Sveigjanleiki:

Sjóðfélögum stendur ávallt til boða að greiða upp lán frá sjóðnum án uppgreiðslugjalds. Jafnframt er hægt að færa úr breytilegum vöxtum í fasta vexti hvenær sem er á lánstímanum án sérstaks gjalds.

Lánagerðir:

Verðtryggð lán:

Lánin eru verðtryggð samkvæmt vísitölu neysluverðs til verðtryggingar, sem taka breytingum í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar. Val er um vaxtakjör með breytilegum eða föstum vöxtum.

Lán með föstum vöxtum:

Fastir vextir eru ákvarðaðir af stjórn sjóðsins og miðast við útgáfudag skuldabréfs og taka því ekki breytingum á lánstíma.

Lán með breytilegum vöxtum:

Breytilegir vextir eru ákvarðaðir af stjórn sjóðsins og eru yfirfarnir reglulega og taka breytingum í samræmi við ákvörðun stjórnar. Skyld er að tilkynna breytingu þess efnis með 30 daga fyrirvara sbr. 13. gr. laga nr. 33/2013. Hægt er að breyta vaxtakjörum láns með breytilega vexti í fasta vexti óski lántaki þess.

Óverðtryggð lán:

Lánin eru með tveggja ára vaxtafestingu. Hægt er að velja um lán með jöfnum afborgunum eða jöfnum greiðslum (annuitet). Gildandi tveggja ára vextir eru birtir á heimasíðu sjóðsins hverju sinni, og er þeim breytt á þriggja mánaða fresti.

Lánsúmsókn:

Lánsúmsókn skal vera skrifleg og skilað á þar til gerðu eyðublaði ásamt þeim gögnum sem við á. Þau geta verið:

Nýtt þinglýsingarvottorð af eigninni. Fasteignamat og brunabótamat eignar. Eftirstöðvar áhvílandi lána., Ef á undan veðrétti sjóðsins eru önnur áhvílandi lán skulu fylgja úmsókninni síðustu greiðsluseðlar viðkomandi lána. Verðmat löggilts fasteignasala hafi þess verið óskað. Greiðslumat ásamt fylgigögnum.

Veðtrygging:

Lánað er gegn fasteignaveði í íbúðarhúsnæði lántaka, maka hans eða aðila sem hann er í óvígðri sambúð eða staðfestri samvist með, enda liggja fyrir slík yfirlýsing frá viðkomandi eiganda íbúðarhúsnæðis sem jafnframt staðfestir að lánið sé tekið til hagsbóta fyrir báða aðila. Eigandi veðs verður því samskuldari að láninu með sjóðfélaganum. Trygging fyrir láni í eign annars aðila en að ofan greinir er ekki tekin gild.

Verðtryggð lán eru lánuð gegn fasteignaveði sem nemur allt að 65% (óverðtryggð 75%) af söluverði samkvæmt nýlegum kaupsamningi eða fasteignamati viðkomandi eignar, þ.e. lán sjóðsins og uppreiknaðar eftirstöðvar annarra áhvílandi lána mega ekki vera hærri en 65% (óverðtryggð 75%) af söluverði samkvæmt nýlegum kaupsamningi eða fasteignamati og jafnframt innan við 100% af brunabótamati.

Ef ekki liggur fyrir nýlegur kaupsamningur eða af einhverjum ástæðum fasteignamat endurspeglar ekki markaðsverð fasteignarinnar er horft til matsverðs löggilts fasteignasala. Sjóðurinn áskilur sér rétt til þess að láta meta fasteignir sérstaklega áður en lán er veitt eða þær forsendur sem matið byggir á. Með nýlegum kaupsamningi er átt við þinglýstan kaupsamning sem er að jafnaði yngri en sex mánaða. Meta þarf húseign ef um nýbyggingu er að ræða. Umsókn er ekki tekin til greina nema húseign sé fokheld það staðfest með vottorði og brunatryggð. Sömu vaxtakjör gilda óháð veðrétti, lánsfjárhæð og stöðu veðtryggingar miðað við verðmæti hennar.

Mat á greiðslugetu og lánshæfi:

Áður en lán er veitt er lánshæfi umsækjanda metið í samræmi við lög um neytendalán nr. 33/2013 og reglugerð um lánshæfis- og greiðslumat. Greiðslumat skal framkvæmt af viðurkenndri fjármálastofnun í samræmi við ofangreind lög og reglugerð. Framkvæmir sjóðurinn það sjálfur kjósi lántaki það. Ef fjárhæð láns er 2 milljónir króna eða meira hjá einstaklingi og 4 milljónir króna eða meira þegar um hjón eða sambúðarfólk er að ræða ber að gera greiðslumat. Greiðslumat skal ekki vera eldra en 3ja mánaða. Afhenda skal Söfnunarsjóði lífeyrisréttinda öll fylgigögn vegna greiðslumats sem ekki er framkvæmt af sjóðnum. Sjóðurinn ber ekki ábyrgð á því ef röng gögn eða upplýsingar eru veittar af hendi lántaka vegna mats á greiðslugetu.

Uppgreiðsla á lánum:

Heimilt er að greiða upp lán að hluta eða öllu leyti, hvenær sem er á lánstímanum án sérstaks uppgreiðslugjalds.

Kostnaður lántakanda:

Lántakanda ber að greiða lántökugjald til sjóðsins sem er nú 0,5% af lánsfjárhæð. Jafnframt ber honum að greiða fyrir þinglýsingarvottorð og þinglýsingargjald ásamt kostnaði vegna greiðslumats. Einnig ber lántaka að greiða kostnað við mat á fasteign sé þess þörf og sem og kostnað við skjalagerð.

Lántakendur greiða einnig innheimtukostnað af afborgunum skuldabréfa á hverjum gjalddaga.

Upplýsingar til umsækjanda /lántakanda:

Sjóðnum ber að afhenda umsækjanda/lántakanda staðlaðar upplýsingar á þar til gerðu formi svo hann geti tekið upplýsta ákvörðum um lántökuna, sbr. 7. gr. laga nr. 33/2013 um neytendalán.

Einnig ber að afhenda umsækjanda/lántakanda upplýsingar um sögulega þróun verðlags og vaxta og áhrif þeirra á höfuðstól og greiðslubyrði lána, sbr. 25. gr. sömu laga.

Lántakanda ber að kynna sér og undirrita eyðublað sjóðsins: Staðlaðar upplýsingar um neytendalán. Lánveitandi mun upplýsa lántakanda um árlega hlutfallstölu kostnaðar og heildarfjárhæð sem neytandi greiðir. Árleg hlutfallstala kostnaðar er heildarlántökukostnaður, lýst sem árlegum hundraðshluta af heildarfjárhæð láns þess sem veitt er og reiknuð út í samræmi við ákvæði 21. gr. laga nr. 33/2013 um neytendalán. Heildarlántökukostnaður er allur kostnaður vegna lántöku, þ.m.t. vextir og verðbætur á lánstíma, lántökugjald, tilkynninga- og greiðslugjald, þóknun, skattar og önnur gjöld að frátöldum þinglýsingarkostnaði. Við útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar er miðað við ársverðbólgu samkvæmt tólf mánaða breytingu vísitölu neysliverðs til verðtryggingar.

Afgreiðsla lánsúmsóknar:

Sjóðurinn áskilur sér rétt til að hafna lánsúmsókn eða takmarka lánsfjárhæð sé veðstaða ekki innan veðmarka eða umsækjandi standist ekki lánsþæfismat eða greiðslumat.

Lán sem veitt eru samkvæmt þessum lánareglum eru í samræmi við lög nr. 33/2013.

Dómsmál

Sjóðurinn tengist einu dómsmáli. Er það mál tengt einum sjóðfélaga sem áður var sjóðfélagi í Eftirlaunasjóðs starfsmanna Glitnis banka. Við samruna Eftirlaunasjóðs starfsmanna Glitnis banka við sjóðinn árið 2010 kom fram krafa frá einum sjóðfélaga þess efnis að hann ætti meiri rétt en tryggingafræðingar höfðu reiknað honum. Sjóðfélaginn hefur stefnt sjóðnum. Lagðar voru til hliðar 205 millj. kr. vegna þessa og dugar þeir fjármunir til að mæta kröfu viðkomandi aðila. Tapist málið eru áhrifin engin á sjóðinn. Dæmt var í málinu í Hérðasdómi Reykjavíkur á árinu 2015 en málinu var áfrýjað til Hæstaréttar og var tekið fyrir þann 11. mars 2016. Niðurstaða er því væntanleg.

Tryggingafræðileg athugun

Í febrúar 2016 var gerð tryggingafræðileg úttekt á sjóðnum miðað við árslok 2015. Úttektin sýnir að staða sjóðsins hefur batnað mikið milli ára. Skiptir þá mestu máli að ávöxtun ársins var mun hærrí en þau 3,5% er miðað er við. Tryggingafræðileg staða sjóðsins er jákvæð í árslok 2015 um 2,6% samanborið við neikvæða stöðu í árslok 2014 um 0,4%. Heildareignir umfram heildarskuldbindingar í árslok 2015 voru 4.468 millj. kr. en voru einnig neikvæðar um 738 millj. kr. í árslok 2014.

Áfallin staða	2015	2014
ENDURMETIN EIGN	135.689	124.975
ÁFALLIN SKULDBINDING	129.772	124.032
EIGNIR UMFRAM ÁFALLNAR SK.	5.917	943
HLUTFALL	4,6%	0,8%
MEÐ FRAMTÍÐAR SKULDBINDINGU		
ENDURMETIN EIGN	179.032	165.745
HEILDARSKULDBINDINGAR	174.564	166.483
HEILDARSTAÐA	4.468	(738)
HLUTFALL	2,6%	(0,4%)
FJÁRHÆÐIR Í MILLJ. KR.		

Séreignardeild

Iðgjöld

Heimilt er að greiða allt að 6% iðgjald til séreignar í lífeyrissjóð af öllum launum og reiknuðu endurgjaldi. Skiptist hlutfallið þannig að launþegi getur greitt allt að 4% en launagreiðandi greiðir 2%.

Á árinu 2015 greiddu 379 einstaklingar iðgjöld til séreignardeildar sjóðsins, alls um 84 millj. kr. Þá greiddu 197 launagreiðendur iðgjöld til séreignar fyrir starfsmenn sína á árinu. Virkir sjóðfélagar voru 262. Samtals hækkuðu iðgjöld um 38,4% frá fyrra ári.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur ársins 2015 námu um 68 millj. kr. og hafa lækkað um 50,7% frá árinu 2014. Námu þær 2,8% af eignum í árslok 2015. Meginástæður eru þær að frá árinu 2009 var veitt sérstök lagaheimild til að taka út séreignarsparnað til allra rétthafa. Rann heimildin út í lok árs 2014. Jafnframt er heimilt hjá þeim sem hafa náð 60 ára aldri að taka út sinn viðbótarsparnað í einu lagi.

Eignir

Í gildi er samningur við Arion banka hf. um ávöxtun fjármuna séreignardeildarinnar eftir útboð á fjármálamarkaði á sínum tíma. Þannig næst fjárhagslegur aðskilnaður milli deilda. Ávöxtun og uppgjör miðast við markaðsvirði eigna hverju sinni. Algert skilyrði er að eignir deildarinnar séu skráðar og hafi markaðsvirði. Tvær fjárfestingarstefnur eru í boði fyrir rétthafa deildarinnar. Kallast þær Söfnunarleið I og Söfnunarleið II.

Í báðum leiðum er fjárfest í verðbréfum sem eru auðinnleysanleg eða auðseljanleg innan 3 – 4 virkra daga. Deildin greiðir út lífeyri mánaðarlega þannig að algerlega vandræðalaust er að mæta öllum beiðnum um útgreiðslur.

Söfnunarleið I

Hefðbundinn innlánsreikningur sem ber hæstu innlánsvexti á hverjum tíma. Leiðin hentar lífeyrisþegum deildarinnar sem eru að nálgast lífeyristökualdur og þeim sem vilja taka litla áhættu. Til þess að skipta um leiðir þarf upplýst samþykki hvers og eins að berast sjóðnum.

Söfnunarleið II

Markmið sjóðsins er að ávaxta fé rétthafa á sem bestan hátt að teknu tilliti til áhættu með neðangreindum hætti í samræmi við samþykktir sjóðsins á hverjum tíma.

Það er sameiginlegt mat sjóðsins og Arion banka hf. að neðangreind samsetning sé vænleg til jafnrar og traustrar ávöxtunar handa rétthöfum. Þar sem gert er ráð fyrir að meginhluti eigna sé í skuldabréfum, má gera ráð fyrir að sveiflur í ávöxtun verði minni. Hins vegar er möguleiki að auka við erlenda hlutabréfaeign deildarinnar í allt að 20% og innlend hlutabréf í 10% en hluti skuldabréfa á að vera að lágmarki 70%. Ýtarlegustu heimildir deildarinnar byggja á samþykktum sjóðsins skv. 7.gr.

Fjárfestingarviðmið deildarinnar byggir á viðmiðunarsamsetningu eigna eins og henni er lýst hér að ofan, athugið er hér er horft í gegnum verðbréfasjóði og þeir brotnir niður í skuldabréf og hlutabréf. Verðbréfasjóðir eru 34,1% af safninu. Viðmiðin eru eftirfarandi:

FLOKKAR VERÐBRÉFA	STAÐA 31.12.2015	MARKMIÐ	VIKMÖRK
Innlán í bönkum og sparisjóðum	8,2%	5%	0-25%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	58,6%	60%	45-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	0,1%	2%	0-10%
Skuldabréf og víxlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2,4%	5%	0-15%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0,0%	0%	0-10%
Hlutabréf	24,1%	20%	0-30%
Önnur verðbréf	6,6%	8%	0-30%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0,0%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%	100,0%	

Flokkar verðbréfa.

Fjárfestingarviðmið deildarinnar byggir á viðmiðunarsamsetningu eigna eins og henni er lýst hér að neðan.

Viðmiðin eru eftirfarandi:

VIÐMIÐUNARVÍSITALA	HLUTFALL
RIKB 17 0206	5,6%
RIKB 19 0226	7,2%
RIKB 22 1026	3,2%
RIKB 25 0612	4,0%
Íbúðabréf 15.06.2024 lr.	25,6%
Íbúðabréf 15.04.2034 lr.	8,8%
Íbúðabréf 15.06.2044 lr.	13,6%
RIKS 21 0414	12,0%
Heimsvísitala hlutabréfa (MSCI World Index)	10,0%
Úrvalsvísitala Nasdaq Iceland (OMX18)	10,0%
Samtals:	100,0%
Líftími - innlend skuldabréf	6,1 ár
Verðtrygging - innlend skuldabréf	75,0%

Almenn viðmið séreignardeildar

Meginfjárfestingar eru í hlutdeildarsjóðum Arion banka hf. og erlendum hlutdeildarsjóðum sem bankinn hefur umboð fyrir eða tengist.

Deildin hefur heimild til að nota afleiður til þess að draga úr áhættu.

Hámarksfjárfesting á sama aðila má ekki fara yfir 5% og hámarkshlutdeild í hlutafé einstakra fyrirtækja má ekki fara yfir 15%. Gert er ráð fyrir að meðallíftími skuldabréfa sé fimm ár og laust fé fari að jafnaði ekki yfir 10% af nafnverði.

Deildinni er heimilt að eiga allt að 25% af hlutdeildarskírteinum útgefnum af sama verðbréfasjóði eða deild verðbréfafyrirtækis eða 25% af verðbréfasjóðum innan sama rekstrarfélags. Hins vegar hefur deildin það viðmið að jafnaði að eiga ekki yfir 10% af eign hvers sjóðs hverju sinni.

Það er ekki liður í fjárfestingarstefnu deildarinnar að fjárfesta í skuldabréfum með fasteignaveði. Deildin veitir ekki lán til rétthafa. Hún fjárfestir ekki í félögum sem sinna eiga þjónustuverkefnum einungis fyrir lífeyrissjóði/séreignardeildina.

Allar eignir deildarinnar eru í virkri stýringu og hafa markaðsvirði. Fjárfestingar eru því mjög virkar og þær reglulega metnar með tilliti til ávöxtunar í samræmi við fjárfestingarstefnu deildarinnar.

Erlendar eignir deildarinnar geta verið frá 0 – 30%. Eignir deildarinnar eru annað hvort í dollar eða evru, eða báðum myntum samtímis. Engin sérstök stefna er þar um.

Þar sem viðmið deildarinnar varðandi atvinnugreinar miðast við vísitölur þá er ljóst að ekki verður vikið frá þeirri skiptingu sem vísitölur fela í sér. Því ráða markaðsaðstæður hverju sinni.

Fjárfestingarstefna beggja deilda sjóðsins byggir að öðru leyti á langtímamarkmiðum og mikilvægi þess að ávöxtun sé jöfn og traust til lengri tíma litið.

Söfnunarsjóður lífeyrisréttinda

Ársreikningur 2015

Borgartúni 29
105 Reykjavík
Kt. 450181-0489

Efnisyfirlit

Áritun og skýrsla stjórnar	31
Áritun óháðs endurskoðanda	32
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris ...	33
Efnahagsreikningur	34
Sjóðstreymi	35
Skýringar	36
Yfirlit um breytingar á hreinni eign deilda	47
til greiðslu lífeyris	
Efnahagsreikningur	48
Sjóðstreymi	49
Annual report	50

Áritun og skýrsla stjórnar

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Hann er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Fært er sértakt yfirlit yfir breytingu á hreinni eign, efnahagsreikningi og sjóðstreymi fyrir hverja fjárfestingarleið í séreignardeild.

Sjóðurinn hefur verið starfandi í 42 ár, en hann hóf starfsemi 26. september 1974. Starfsemi sjóðsins var með hefðbundnum hætti og gekk rekstur hans vel. Raunávöxtun sjóðsins nam 6,3% og tryggingafræðileg staða sjóðsins batnaði um 3,0%. Eignir sjóðsins jukust um 8,4% á árinu.

Sjóðurinn starfar í tveimur deildum, samtryggingardeild og séreignardeild. Hrein eign samtryggingardeildar var 137.304 millj. kr. og jókst eign deildarinnar um 8,4% eða 10.622 millj. kr. Hrein nafnávöxtun var 8,5% samanborið við 7,8% árið áður. Hrein raunávöxtun árið 2015 var 6,3% samanborið við 6,7% árið áður. Fimm ára meðaltalsraunávöxtun er 5,9% og tíu ára meðaltal er 3,2%.

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar námu alls 3.476 millj. kr. og jukust um 11,3% milli ára. Fjöldi lífeyrisþega í árslok var 12.806, en þeir voru 11.688 árið áður. Aukning milli ára er 9,5%. Mest aukning er á útgreiðslu ellilífeyris eða 271 millj. kr. Samtals greiddi sjóðurinn 2.669 millj. kr. í ellilífeyri.

Í samtryggingardeild greiddu 2.083 launagreiðendur iðgjöld til sjóðsins alls 3.378 millj. kr. fyrir 13.315 einstaklinga. Sjóðfélagar voru 134.446 í árslok 2015.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins er góð og eru eignir sjóðsins 2,6% hærrí en heildarskuldbindingar í árslok 2015, samanborið við neikvæða stöðu 0,4% árið áður. Staðan batnar því talsvert milli ára. Samkvæmt lögum má þetta hlutfall vera neikvætt um 10,0% án þess að það þurfi að skerða réttindi sjóðfélaga, en sjóðurinn hefur aldrei skert áunnin réttindi sjóðfélaga frá stofnun 1974.

Hrein eign séreignardeildar nam 2.411 millj. kr. og hækkaði um 3,6% eða um 85 millj. kr. Samtals voru greiddar 68 milljónir í lífeyri eða 2,8% miðað við eignastöðu í árslok 2015. Séreignardeild sjóðsins skiptist í tvær ávöxtunarleiðir og var hrein nafnávöxtun Söfnunarleiðar I 3,6% og hrein raunávöxtun 1,6%. Hrein nafnávöxtun Söfnunarleiðar II var 12,1% og hrein raunávöxtun 9,9%.

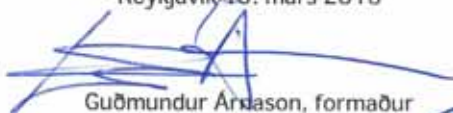
Reikningsskil eru eins og árið á undan en ef skuldabréf væru öll færð á gangvirði næmi hrein eign samtryggingardeildar sjóðsins 146.342 millj. kr. í árslok 2015 eða 9.038 millj. kr. hærrí en bókfært er í árslok.

Á árinu 2015 hélt stjórn sjóðsins 11 fundi. Þá hélt endurskoðunarnefnd sjóðsins samtals 7 fundi á árinu 2015. Fjöldi stöðugilda á árinu 2015 var 13,8 en starfsmenn sjóðsins voru 13 í árslok 2015 og nam heildarlaunakostnaður sjóðsins 140 millj. kr. Til viðbótar námu launatengd gjöld 26 millj. kr. Samtals nam heildarlaunakostnaður vegna stjórnar, endurskoðunarnefndar og starfsmanna 166 millj. kr. Aðsetur sjóðsins er í Borgartúni 29, 4. hæð og er heimasíða hans www.sl.is.

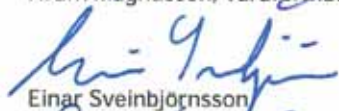
Stjórn Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins með undirritun sinni.

Reykjavík, 15. mars 2016

Hrafn Magnússon, varaforseti

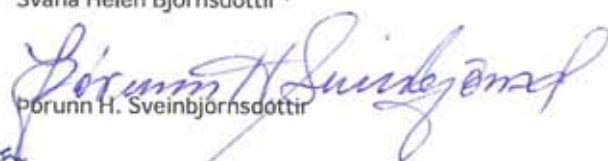

Guðmundur Árnason, formaður

Aðalbjörg Lúthersdóttir

Einar Sveinbjörnsson

Svana Helen Björnsdóttir

Þuríður Einarsdóttir

Þórunn H. Sveinbjörnsdóttir

Sigurbjörn Sigurbjörnsson
framkvæmdastjóri

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda. Ársreikningurinn hefur að geyma áritun og skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning 31. desember 2015, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits félagsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits félagsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á því hvort reikningskilaaðferðir og matsaðferðir sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins séu viðeigandi sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2015, efnahag hans 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Reykjavík 15. mars 2016

Árni Snæbjörnsson
löggitur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris 2015

Allar tölur í þús. kr.

	Skýr.	2015	2014
Iðgjöld	2.6		
Iðgjöld sjóðfélaga		1.168.606	1.077.041
Iðgjöld launagreiðenda		2.315.018	2.156.197
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(97.395)	(26.181)
		<u>3.386.229</u>	<u>3.207.057</u>
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubrýði		<u>65.057</u>	<u>63.727</u>
		<u>3.451.286</u>	<u>3.270.784</u>
Lífeyrir	2.7, 3		
Lífeyrir		3.544.018	3.259.158
Gjald í starfsendurhæfingarsjóð		38.874	27.998
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		9.000	8.576
		<u>3.591.892</u>	<u>3.295.732</u>
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	2.8	5.882.290	4.966.308
Tekjur af húseignum og lóðum		10.833	10.727
Vaxtatekjur og gengismunur	2.9, 4	5.341.702	4.448.400
Niðurfærsla verðbréfa	2.14	(64.254)	73.531
		<u>11.170.571</u>	<u>9.498.966</u>
Fjárfestingargjöld	2.10		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		197.460	183.173
Vaxtagjöld		27.552	21.697
		<u>225.012</u>	<u>204.870</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	2.10, 5	120.335	119.907
Aðrar tekjur	2.11	22.392	23.171
Hækkun (lækkun) á hreinni eign á tímabilinu		10.707.010	9.172.412
Hrein eign frá fyrra ári		<u>129.008.053</u>	<u>119.835.641</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>139.715.063</u>	<u>129.008.053</u>

Efnahagsreikningur 2015

Allar tölur í þús. kr.

Eignir

	Skýr. 2.12,2.13	2015	2014
Fjárfestingar			
Húseignir og lóðir	6	134.277	135.633
Verðbréf með breytilegum tekjum	7	50.112.799	42.214.440
Verðbréf með föstum tekjum	8	82.693.539	79.909.315
Veðlán	9	2.384.381	2.404.755
Innlán		1.722.867	1.729.438
		<u>137.047.863</u>	<u>126.393.581</u>

Kröfur

Kröfur á launagreiðendur	2.6	851.593	892.967
Aðrar kröfur		214.486	208.465
		<u>1.066.079</u>	<u>1.101.432</u>

Aðrar eignir

Rekstrarfjármunir	6	17.114	19.598
Sjóður og veltiinnlán		1.833.895	1.743.158
		<u>1.851.009</u>	<u>1.762.756</u>

Eignir samtals		<u>139.964.951</u>	<u>129.257.769</u>
-----------------------	--	--------------------	--------------------

Skuldir

Aðrar skuldir		249.888	249.716
Skuldir samtals		<u>249.888</u>	<u>249.716</u>

Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>139.715.063</u>	<u>129.008.053</u>
---	--	--------------------	--------------------

Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris

Hrein eign samtryggingardeildar.....		137.304.324	126.682.170
Hrein eign séreignardeildar.....		2.410.739	2.325.883
Hrein eign til greiðslu lífeyris samtals.....		<u>139.715.063</u>	<u>129.008.053</u>

Skuldbindingar utan efnahags.....	12		
-----------------------------------	----	--	--

Lífeyrisskuldbindingar.....	13		
-----------------------------	----	--	--

Sjóðstreymi 2015

Allar tölur í þús. kr.

Inngreiðslur	2015	2014
Iðgjöld	3.492.660	3.335.763
Fjárfestingartekjur	4.932.921	4.000.995
Afborganir verðbréfa	4.511.560	3.021.315
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	7.832.563	8.637.569
Seld verðbréf með föstum tekjum	3.374.296	426.941
Innlán	29.421	48.651
Innborgaðar aðrar tekjur	21.488	38.826
	<u>24.194.910</u>	<u>19.510.060</u>
 Útgreiðslur		
Lífeyrir	3.591.892	3.295.732
Fjárfestingargjöld	225.012	204.870
Rekstrarkostnaður án afskrifta	115.470	115.444
Aðrar útgreiðslur	4.946	4.574
	<u>3.937.320</u>	<u>3.620.620</u>
 Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og öðrum fjárfestingum	<u>20.257.590</u>	<u>15.889.440</u>
 Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	(10.299.905)	(8.079.108)
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	(9.488.672)	(6.996.188)
Innlán	(22.850)	(62.602)
Ný veðlán	(354.401)	(171.743)
Varanlegir rekstrarfjármunir	(1.025)	(3.952)
	<u>(20.166.853)</u>	<u>(15.313.593)</u>
 Hækkun (lækkun) á sjóði og veltiinnlánum	90.737	575.847
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	1.743.158	1.167.311
Sjóður og veltiinnlán í árslok	<u>1.833.895</u>	<u>1.743.158</u>

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

---

1. Upplýsingar um lífeyrissjóðinn

Söfnunarsjóður lífeyrisréttinda er með aðsetur að Borgartúni 29, 105 Reykjavík. Sjóðurinn er ætlaður öllum launþegum og sjálfstætt starfandi einstaklingum sem eiga ekki kjarasamningsbundna aðild að öðrum lífeyrissjóðum. Sjóðurinn byggir á samtryggingu og séreign. Hann er sjálfstæður lífeyrissjóður sem ekki starfar í tengslum við stéttarfélag. Um sjóðinn gilda lög nr. 155/1998 og skipar fjármálaráðherra stjórn sjóðsins.

2. Yfirlit um helstu reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er saminn í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða, sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu. Sjóðurinn nýtir sér heimild til frestunar á gildistöku nýrra reglna um ársreikninga lífeyrissjóðs nr. 355/2015, sbr. 3. gr. reglna nr. 916/2015

Ársreikningurinn er byggður á kostnaðarverðsreikningsskilum að öðru leyti en því að skráð hlutabréf, eignarhlutir í félögum um sameiginlega fjárfestingu, hlutdeildarskírteinum verðbréfasjóða og skuldabréf í séreignardeild eru færð á gangvirði. Ársreikningurinn er í íslenskum krónum og fjárhæðir eru sýndar í þúsundum króna.

Sjóðurinn skiptist í tvær deildir, samtryggingardeild og séreignardeild. Á blaðsíðum 47- 49 er að finna yfirlit um breytingar á hreinni eign, efnahagsreikning og sjóðstreymisyfirlit beggja deilda sjóðsins.

Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins samþykktu ársreikninginn þann 15. mars 2016.

2.2 Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar eru fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breytingin er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Upplýsingar um mikilvæg atriði, þar sem óvissa í mati og mikilvægi ákvarðana varðandi reikningsskilaaðferðir hefur mest áhrif á skráðar fjárhæðir í reikningsskilunum, er að finna í skýringu nr. 2.14.

2.3 Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðirnar sem settar eru fram hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti á þeim tímabilum sem birt eru í ársreikningnum.

2.4 Rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur hundradshluti miðað við áætlaðan nýtingartíma rekstrarfjármuna, þar til niðurlagsverði er náð.

2.5 Erlendir gjaldmiðlar

Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á kaupgengi Seðlabanka Íslands í árslok.

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

2.6 Iðgjöld

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilgreinum sem hafa borist sjóðnum. Ógreidd iðgjöld í árslok eru eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og einnig er stuðst við gögn sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsársins. Afskriftir iðgjalda eru færðar til lækkunar á iðgjaldatekjum. Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingagjaldi vegna launa og rennur til lækkunar og jöfnunar á örorkubyrði milli lífeyrissjóða.

2.7 Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins, þ.e. ellilífeyrir, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris er kostnaður við örorkumat.

Undir liðinn gjald í starfsendurhæfingarsjóð er kostnaður vegna álagðra gjalda til VIRK endurhæfingarsjóðs í samræmi við lög nr. 60/2012. Lífeyrissjóðum ber að greiða 0,13% af iðgjaldastofni sjóðfélaga til móts við framlag launagreiðenda.

2.8 Tekjur af eignarhlutum

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla.

2.9 Vaxtatekjur og gengismunur

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánum, bundnum bankainnstæðum, auk vaxtatekna af iðgjöldum og veltiinnlánum. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina og breyting á markaðsverði afleiðusamninga.

2.10 Rekstrarkostnaður

Undir rekstrarkostnað fellur allur kostnaður við rekstur sjóðsins, svo sem laun og launatengd gjöld, rekstur fasteignar og annar rekstrarkostnaður. Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt á fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

2.11 Innheimtuþóknun

Samkvæmt lögum nr. 155/1998 fær sjóðurinn sérstaka þóknun vegna innheimtu þeirra iðgjalda sem ríkisskattstjóri sendir til hans.

2.12 Verðbréfaeign

Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlana teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum.

Verðbréf með breytilegum tekjum eru eignfærð á gangvirði í árslok ef um skráð verðbréf er að ræða, en óskráð bréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði, hvort sem lægra reynist. Hlutdeildarskírteini og aðrir eignarhlutir í sjóðum og félögum um sameiginlegar fjárfestingar eru færðar á gangvirði hvort sem um er að ræða skráð eða óskráð bréf.

Verðbréf með föstum tekjum sem hafa fasta vexti eru eignfærð miðað við þá ávöxtunarkröfu sem þau voru keypt á. Verðbréf með föstum tekjum sem hafa tiltekna vaxtaviðmiðun eru eignfærð miðað við stöðu á undirliggjandi eignum sem mynda viðkomandi vaxtaviðmið. Verðbréf með föstum tekjum í séreign eru færð á gangvirði.

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

2.12 Verðbréfaeign frh.

Veðlán eru eignfærð miðað við þá vaxtaviðmiðun sem fram kemur á viðkomandi skuldabréfaláni að teknu tilliti til niðurfærslu vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla.

2.13 Húseignir, lóðir og rekstrarfjármunir

Húseign og rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur hundraðshluti miðað við nýtingartíma eignanna, þar til niðurlagsverði er náð. Áætlaður nýtingartími greinist þannig:

Fasteign	50 ár
Rekstrarfjármunir	3-15 ár

2.14 Virðisrýrnun útlána og krafna

Lífeyrissjóðurinn fer yfir verðbréfasafn sitt og metur virðisrýrnun reglulega. Áður en ákvörðun er tekin um færslu virðisrýrnunar þarf að meta hvort hlutlæg gögn gefi til kynna mælanlega lækkun á væntu framtíðarsjóðstreymi ýmist frá einstökum lánum eða frá safni lána áður en lækkunin verður merkjanleg á einstöku láni í safninu. Þetta geta verið vísbendingar um breytingar á greiðslugetu lántakanda eða efnahagsástandi. Stjórnendur nota mat sem byggir á sögulegri reynslu af eignum með svipuð áhættueinkenni og hlutlæg merki virðisrýrnunar þegar meta skal framtíðarsjóðstreymi.

3. Lífeyrir

	2015	2014
Greiddur lífeyrir:		
Ellilífeyrir	2.736.058	2.534.063
Örorkulífeyrir	448.038	389.070
Makalífeyrir	343.468	323.406
Barnalífeyrir	16.454	12.619
	<u>3.544.018</u>	<u>3.259.158</u>

4. Vaxtatekjur og gengismunur

Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

Skuldabréf	5.178.930	4.258.340
Aðrar vaxtatekjur	167.250	190.060
	<u>5.346.180</u>	<u>4.448.400</u>

5. Rekstrarkostnaður

	2015	2014
5.1 Laun, mótframlag og launatengd gjöld greinast þannig:		
Laun	139.603	129.643
Mótframlag í lífeyrissjóð	13.479	12.125
Önnur launatengd gjöld	12.781	11.175
	<u>165.863</u>	<u>152.943</u>

Hjá sjóðnum voru 14 stöðugildi árið 2015. Í stjórn eru 7 einstaklingar og 3 í endurskoðunarnefnd.

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

5. Rekstrarkostnaður frh.

Laun og hlunnindi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og sviðstjóra eignastýringarviðs sundurliðast þannig:

	2015	2014
Guðmundur Árnason, formaður stjórnar	1.932	1.843
Hrafn Magnússon, varaformaður stjórnar	1.449	1.382
Aðalbjörg Lúthersdóttir stjórn og endurskoðunarnefnd	1.449	1.382
Þórunn H. Sveinbjörnsdóttir, stjórn og endurskoðunarnefnd	1.449	1.382
Sigurður Þórðarson, formaður endurskoðunarnefndar	966	921
Svana H. Björnsdóttir, stjórn	966	921
Einar Sveinbjörnsson, stjórn	966	921
Þuríður Einarsdóttir, stjórn	966	921
Varamenn	206	195
Sviðsstjóri eignastýringarviðs	17.084	15.172
Sigurbjörn Sigurbjörnsson framkvæmdastjóri	17.712	17.196
	<u>45.145</u>	<u>42.236</u>

Framkvæmdastjóri fékk greiddar 75 þús., fyrir stjórnarformennsku í Greiðslustofu lífeyrissjóða, 75 þús., fyrir stjórnarformennsku í Reiknisstofu lífeyrissjóða hf. og 100 þús., fyrir fundi sem varamaður í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða. Sviðsstjóri eignastýringarviðs fékk greiddar fyrir þátttöku í fjárfestingarráði Horns II slhf., 900 þús., fyrir Jarðvarma slhf., 600 þús. og fyrir þátttöku í fjárfestingarráði FÍ fasteignafélags slhf., 600 þús. Fjárhæðirnar miðast við allt árið 2015.

5.2 Þóknun til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings sundurliðast þannig:

Endurskoðun ársins - innri endurskoðun	2.212	3.914
Endurskoðun ársins - ytri endurskoðun	3.337	3.614
Tryggingastærðfræðingur, tryggingafræðileg úttekt	1.615	1.604
Tryggingastærðfræðingur, önnur þjónusta	807	535
	<u>7.971</u>	<u>9.667</u>

5.3 Aðrar tekjur sundurliðast þannig:

Þóknun fyrir inn. iðgjalda samkv.l. nr. 129/1997	22.392	23.171
	<u>22.392</u>	<u>23.171</u>

5.4 Önnur fjárfestingargjöld:

Önnur fjárfestingargjöld saman standa af útlögðum kostnaði við fjárfestingar sjóðsins s.s. þóknarir vegna miðlunar verðbréfa, vörslugjöld, kostnaður vegna fullnustueigna og kostnaðar vegna skoðunar á fjárfestingarkostum, t.d. lögfræðikostnaður. Til viðbótar koma umsýsluþóknarir vegna verðbréfasjóða, fjárfestingarsjóða og fagfjárfestasjóða. Þessi kostnaður er ekki greiddur beint af sjóðnum heldur kemur hann fram í gegnum gengismun viðkomandi sjóða. Á árinu 2015 námu slíkar umsýsluþóknarir vegna verðbréfa og fjárfestingarsjóða 130,4 millj. kr eða 0,61% af undirliggjandi eignum í stýringu. Umsýsluþóknarir vegna fagfjárfestasjóða námu 78,3 millj. kr. eða 1,46% af eignum í stýringu.

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

6. Fjárfestingar

Rekstrarfjármunir greinast þannig:	Húseignir og lóðir	Rekstrar- fjármunir
Heildarverð 1.1.2015	140.252	39.721
Viðbót á árinu	0	1.025
Heildarverð 31.12.2015	<u>140.252</u>	<u>40.746</u>
Afskrifað áður	4.619	20.124
Afskrifað á árinu	1.356	3.508
Afskrifað samtals	<u>5.975</u>	<u>23.632</u>
Bókfært verð 31.12.2015	<u>134.277</u>	<u>17.114</u>
Afskriftahlutföll	1%	10 - 30%

Fasteignamat húseignar og lóðar nam 98,2 millj. kr. í árslok 2015, en brunabótarmat nam 152,1 millj. kr.

7. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig:

Innlend verðbréfaeign:	2015	2014
Eignarhlutir í félögum skráðum í Kauphöll Íslands:		
Össur hf., Reykjavík	965.301	733.629
Eimskip hf., Reykjavík	766.040	676.119
Marel hf., Garðabær	2.094.103	1.188.402
Grandi hf., Reykjavík	1.598.962	1.038.038
Hagar hf., Reykjavík	1.206.956	498.863
VÍS hf., Reykjavík	6.641	294.054
N1 hf., Kópavogi	661.238	319.210
Tryggingamiðstöðin hf., Reykjavík	8.978	900.551
Icelandair hf., Reykjavík	3.448.779	2.091.275
Fjarskipti hf., Reykjavík	379.132	294.528
Reginn hf., Reykjavík	1.084.624	557.419
Reitir hf., Reykjavík	1.277.904	0
Símínn hf., Reykjavík	1.182.398	463.252
Sjóvá hf., Reykjavík	0	4.859
Nýherji hf., Reykjavík	0	57.508
	<u>14.681.056</u>	<u>9.117.707</u>

Eignarhlutur í Símanum hf., er 3,5% í Reginn hf., 3,8% í N1 3,6%; í Granda 2,1% og í Fjarskiptum hf., 2,3%, en í öðrum félögum undir 2%.

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

7. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig, frh.:

Beinn eignarhlutir í öðrum félögum óskráðum:

Atorka hf., Reykjavík	10.220	10.220
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða hf., Reykjavík	443	443
Reiknistofa lífeyrissjóða hf., Reykjavík	22.681	22.681
SF-IV Skeljungur	290.528	216.248
SF-VI Verne	123.785	0
Stoðir hf., Reykjavík	13.545	13.545
	<u>461.202</u>	<u>263.137</u>

Innlendar framtaksfjárfestingar:

	2015	2014
Auður Capital - Auður I slf	161.957	139.527
Alda slhf	104.000	0
Arev NII slhf	67.395	3.112
Brunnur slhf	24.750	0
Horn II slhf., ...	506.309	432.897
Fasteignasjóður Íslands slhf., ...	71.377	57.308
Íslenski ferðasjóðurinn slhf., ...	60.484	34.273
Kjölfesta slhf., ...	140.150	100.226
Stefnir SÍA I slhf., ...	1.930	4.684
Stefnir SÍA II slhf., ...	304.698	207.169
AO fjárfesting slhf.	18.814	625.275
IEI slhf.	1.082.055	1.096.302
Framtakssjóður Íslands slhf.	3.137.810	3.158.497
Jarðvarmi slhf., ...	1.136.821	1.130.244
Frumtak II slhf.	81.701	0
Frumtak I slhf.	56.846	50.714
	<u>6.957.097</u>	<u>7.040.228</u>

Innlendar framtaksfjárfestingar eru óskráðar.

Erlend verðbréfaeign:

Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:

Alliance Global Growth Trend Fund	1.710.792	1.482.133
BlackRock World Enhanced	3.223.137	3.137.271
Black Rock World Index fund	1.225.109	1.181.095
MFS Global Concentrated Fund	2.020.839	1.938.270
Schroder Global Value Fund	1.777.280	1.706.523
Wellington Global Equity Fund	1.667.238	1.598.484
Templeton Growth Fund	1.692.962	1.781.021
Vanguard Global Stock Index Fund	4.303.964	4.171.828
Aðrir erlendir verðbréfasjóðir	652.508	711.213
	<u>18.273.829</u>	<u>17.707.838</u>

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

7. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig, frh.;

Erlend hlutabréf:

NWF group plc	879.714	0
Morgan Stanley, sérgreint erlent hlutabréfasafn	2.211.734	1.861.343
	<u>3.091.448</u>	<u>1.861.343</u>

Erlendar framtaksfjárfestingar:

	2015	2014
Alþjóða Framtakssjóðurinn I	79.160	116.858
Alþjóða Framtakssjóðurinn II	305.340	435.571
Adveq Specialized Investments	107.441	0
Black Rock Private Equity Program III	278.999	344.621
Black Rock Private Equity Program IV	506.681	609.026
Black Rock Private Equity Program V	266.782	199.396
Hamilton Lane Private Equity IX	161.149	0
Morgan Stanley Emerging Private Markets Fund I	332.136	351.521
Morgan Stanley Private Markets Fund II	169.312	289.474
Morgan Stanley Private Markets Fund III	771.336	856.612
Morgan Stanley Private Markets Fund VI	341.396	308.321
Schroder Private Equity Fund of Funds II	248.327	346.958
Schroder Private Equity Fund of Funds III	540.238	689.558
Schroder Private Equity Fund of Funds IV	711.465	811.839
SVG Asia Fund of Funds	142.108	132.227
Aðrir erlendir framtakssjóðir	306.812	133.490
	<u>5.268.682</u>	<u>5.625.472</u>

Innlendir verðbréfasjóðir:

Samtals innlendir sjóðir	1.379.484	598.715
--------------------------------	-----------	---------

Verðbréf með breytilegum tekjum samtals .....

50.112.799   42.214.440

8. Verðbréf með föstum tekjum greinast þannig:

Skuldabréf með ríkisábyrgð	62.163.186	62.764.044
Bankabréf	7.171.236	4.790.122
Skuldabréf sveitarfélaga	9.373.391	9.056.176
Skuldabréf fyrirtækja	3.985.726	3.298.973
	<u>82.693.539</u>	<u>79.909.315</u>

Áætlað markaðsverð skuldabréfa var 93,7 milljarðar kr. í árslok 2015.

9. Veðlán sundurliðast þannig:

Veðlán sjóðfélaga	2.444.390	2.411.535
Veðlán fyrirtækja	13.294	65.566
Niðurfærsla veðlána	(73.303)	(72.346)
	<u>2.384.381</u>	<u>2.404.755</u>

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

10. Niðurfærsla verðbréfa greinist þannig:

Niðurfærsla í ársbyrjun	72.346	74.003
Niðurfærsla ársins vegna veðlána	957	1.657
Niðurfærsla ársins vegna markaðsskuldabréfa	64.254	70.217
Afskrifuð töpuð veðlán og markaðsskuldabréf	0	(73.531)
Niðurfærsla í árslok	<u>137.557</u>	<u>72.346</u>

11. Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	Í íslenskum	Í erlendum	
Verðbréf með breytilegum tekjum	24.210.665	25.468.601	49.679.266
Verðbréf með föstum tekjum	82.073.548	938.983	83.012.531
Veðlán	2.383.414	0	2.383.414
Bundnar innstæður hjá lánastofnunum	342.086	1.496.288	1.838.374
Verðbréfaeign samtals 31.12.2015	<u>109.009.713</u>	<u>27.903.872</u>	<u>136.913.585</u>

Erlendir gjaldmiðlar sundurliðast sem hér segir:

2015 2014

USD	20.517.300	22.198.444
EUR	5.920.393	3.045.296
Annað	1.466.179	523.407
	<u>27.903.872</u>	<u>25.767.147</u>

12. Aðrar skuldbindingar

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þess að fjárfesta í innlendum og erlendum framtakssjóðum á næstu árum. Ógreidd fjárhæð nemur um 4.804 millj. kr. m.v. gengi í árslok 2015. Þessi fjárhæð getur komið til greiðslu á næstu árum.

	Mynt	Skuld- binding	Greitt um áramót	Ógreitt um áramót
Adveq Specialized Investments	EUR	635.940	23%	490.045
Fasteignasjóður Íslands slhf.	ISK	700.000	56%	310.368
Brunnur	ISK	300.000	8%	275.250
Arve NII	ISK	300.000	32%	204.898
Frumtak II	ISK	300.000	23%	230.299
Hamilton Lane Private Equity Fund IX	USD	1.295.900	12%	1.134.365
Aberdeen SVG PE fund	USD	647.950	7%	599.354
Icelandic Tourism Fund	ISK	300.000	22%	235.437
Morgan Stanley Private Markets Fund VI	USD	1.295.900	29%	922.950
Black Rock Private Equity Program V	USD	647.950	41%	379.051
Aðrar skuldbindingar	Ýmis	168.188	87%	22.363
		<u>6.591.828</u>		<u>4.804.380</u>

Skýringar

Allar tölur í þús. kr.

13. Lífeyrisskuldbinding

Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nemur heildar lífeyrisskuldbinding samtryggingardeildar sjóðsins 174.745 millj. kr. í árslok 2015 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign deildarinnar í árslok 2015 er 179.281 millj. kr. eða 4.536 millj. kr. hærri. Lífeyrisskuldbinding deildarinnar í árslok 2015 greinist þannig:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	137.304.324	0	137.304.324
Endurmat verðbréfa miðað við 3,5% vexti	2.843.224	0	2.843.224
Fjárfestingakostnaður	(4.458.160)	0	(4.458.160)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	43.343.527	43.343.527
Eignir samtals	<u>135.689.388</u>	<u>43.343.527</u>	<u>179.032.915</u>
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	106.025.100	36.020.659	142.045.759
Örorkulífeyrir	8.432.017	5.057.377	13.489.394
Makalífeyrir	13.717.273	2.175.306	15.892.579
Barnalífeyrir	50.060	486.636	536.696
Rekstrarkostnaður	1.548.435	1.051.618	2.600.053
Skuldbindingar samtals	<u>129.772.885</u>	<u>44.791.596</u>	<u>174.564.481</u>
Skuldbindingar umfram eignir	5.916.503	(1.448.069)	4.468.434
Í hlutfalli af skuldbindingum	4,6%	(3,2%)	2,6%

Skýringar

14. Kennitölur

Kennitölur:

	2015	2014	2013	2012	2011
Samtryggingardeild:					
Hrein nafnávöxtun	8,5%	7,8%	10,1%	12,1%	8,4%
Hrein raunávöxtun	6,3%	6,7%	6,2%	7,3%	3,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar					
síðastliðin fimm ár	5,9%	5,3%	4,7%	0,4%	-0,7%
síðastliðin tíu ár	3,2%	3,8%	4,1%	4,5%	4,1%
Rekstrarkostnaður:					
í hlutfalli af iðgjöldum	2,7%	2,9%	2,5%	3,4%	3,2%
í hlutfalli af eignum	0,07%	0,07%	0,07%	0,11%	0,10%
Skráð verðbréf með breytilegum					
tekjum	27,7%	22,2%	24,4%	22,3%	22,3%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	60,1%	62,3%	63,7%	63,0%	65,1%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	8,4%	11,6%	8,5%	9,5%	7,3%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,0%	1,7%	1,2%	2,9%	2,5%
Veðlán, óskráð	1,8%	2,2%	2,2%	2,3%	2,8%
Eignir í íslenskum krónum	78,9%	79,2%	81,0%	81,3%	82,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	21,1%	20,8%	19,0%	18,7%	17,9%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	6.510	6.637	6.626	6.925	7.232
Fjöldi lífeyrisþega	12.806	11.688	10.515	9.427	8.095
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Eilífeyrir	76,8%	76,8%	76,5%	75,6%	75,3%
Örorkulífeyrir	12,9%	12,4%	12,0%	12,1%	13,9%
Makalífeyrir	9,9%	10,4%	11,0%	11,7%	10,3%
Barnalífeyrir	0,4%	0,4%	0,5%	0,6%	0,5%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri					
úttekt:					
Hrein eign umfram heildarskuld-					
bindingar	2,6%	(0,4%)	(1,5%)	(2,5%)	(4,0%)
Hrein eign umfram áfallnar skuld-					
bindingar	4,6%	0,8%	(0,6%)	(1,5%)	(3,5%)

Skýringar

Séreignardeild:

	2015	2014	2013	2012	2011
Ávöxtunarleif 1					
Hrein nafnávöxtun	3,6%	3,4%	5,5%	6,4%	5,8%
Hrein raunávöxtun	1,6%	2,4%	1,8%	1,8%	0,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	1,6%	4,7%	5,6%	6,3%	7,7%
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum					
Skráð verðbréf með föstum tekjum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Innlán	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Eignir í íslenskum krónum					
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fjöldi virkra sjóðfélaga					
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	1.197	1.173	1.083	1.048	1.015
Ávöxtunarleif 2					
Hrein nafnávöxtun	12,1%	3,6%	7,3%	9,7%	12,7%
Hrein raunávöxtun	9,9%	2,5%	3,5%	5,0%	7,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	5,6%	5,0%	5,5%	2,2%	0,6%
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum					
Skráð verðbréf með föstum tekjum	56,0%	54,4%	61,0%	68,7%	83,2%
Innlán	8,2%	10,9%	5,1%	1,0%	0,9%
Eignir í íslenskum krónum					
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	10,6%	11,3%	10,7%	13,0%	14,5%
Fjöldi virkra sjóðfélaga					
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	5.548	5.538	5.508	5.488	5.454

Skilgreiningar:

Raunávöxtun	Ávöxtun sjóðsins, umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs.
Hrein raunávöxtun	Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá.
Kostnaður í hlutfalli af eignum	Hlutfall rekstrarkostnaður af meðaltali hreinnar eignar í ársbyrjun og árslok.
Fjöldi virkra sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á árinu.
Fjöldi lífeyrisþega	Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fékk greiddan lífeyri á árinu.

Yfirlit um breytingu á hreinni eign deilda til greiðslu lífeyris

Sundurgreint yfirlit deilda - Allar tölur í þús. kr.

	2015				2014			
	Samtryggingar-		Séreignadeildir		Samtryggingar-		Séreignadeildir	
	deild	Leið 1	Leið 2	Samtals	deild	Leið 1	Leið 2	Samtals
Iðgjöld								
Iðgjöld sjóðfélaga	1.126.299	17.391	24.916	1.168.606	1.050.673	7.742	18.626	1.077.041
Iðgjöld launagreiðenda	2.273.543	19.902	21.573	2.315.018	2.122.028	14.158	20.011	2.156.197
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(22.178)	(49.238)	(25.979)	(97.395)	(21.470)	(2.057)	(2.654)	(26.181)
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði	65.057	0	0	65.057	63.727	0	0	63.727
	3.442.721	(11.945)	20.510	3.451.286	3.214.958	19.843	35.983	3.270.784
Lífeyrir								
Lífeyrir	3.476.457	58.306	9.255	3.544.018	3.122.104	118.989	18.065	3.259.158
Gjald í starfsendurhæfsj.	38.874	0	0	38.874	27.998	0	0	27.998
Annar beinn kostnaður vegna örorkul.	9.000	0	0	9.000	8.576	0	0	8.576
	3.524.331	58.306	9.255	3.591.892	3.158.678	118.989	18.065	3.295.732
Fjárfestingartekjur								
Tekjur af eignarhlutum	5.882.290	0	0	5.882.290	4.966.308	0	0	4.966.308
Tekjur af húseignum og lóðum	10.833	0	0	10.833	10.727	0	0	10.727
Vaxtatekjur og gengismunur	5.193.960	59.323	88.419	5.341.702	4.365.739	57.285	25.376	4.448.400
Niðurfærsla verðbréfa	(64.254)	0	0	(64.254)	73.531	0	0	73.531
	11.022.829	59.323	88.419	11.170.571	9.416.305	57.285	25.376	9.498.966
Fjárfestingargjöld								
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	197.460	0	0	197.460	183.173	0	0	183.173
Vaxtagjöld	27.552	0	0	27.552	21.697	0	0	21.697
	225.012	0	0	225.012	204.870	0	0	204.870
Rekstrarkostnaður								
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	116.445	2.461	1.429	120.335	116.553	2.329	1.025	119.907
Aðrar tekjur	22.392	0	0	22.392	23.171	0	0	23.171
Hækkun (lækkun) á hreinni eign á árinu								
Hrein eign frá fyrra ári	10.622.154	(13.389)	98.245	10.707.010	9.174.333	(44.190)	42.269	9.172.412
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	126.682.170	1.614.521	711.362	129.008.053	117.507.837	1.658.711	669.093	119.835.641
	137.304.324	1.601.132	809.607	139.715.063	126.682.170	1.614.521	711.362	129.008.053

Efnahagsreikningur deilda

Sundurgreint yfirlit deilda - Allar tölur í þús. kr.

31. desember 2015

31. desember 2014

	Samtryggingar-		Séreignadeildir		Samtryggingar-		Séreignadeildir		Samtals
	deild		Leið 1	Leið 2	deild		Leið 1	Leið 2	
Fjárfestingar									
Húseignir og lóðir	134.277		0	0	134.277		0	0	135.633
Verðbréf með breytilegum tekjum	49.822.065		0	290.733	50.112.798		0	247.138	42.214.440
Verðbréf með föstum tekjum	82.239.323		0	454.216	82.693.539		0	387.594	79.909.315
Veðlán	2.384.381		0	0	2.384.381		0	0	2.404.755
Innlán	262.300	1.394.276	66.291	1.722.867	239.450	1.412.611	77.377	1.729.438	
	134.842.346	1.394.276	811.240	137.047.863	124.268.861	1.412.611	712.109	126.393.581	
Kröfur									
Kröfur á launagreiðendur	851.593		0	0	851.593		0	0	892.967
Aðrar kröfur	5.169	209.317	0	214.486	3.948	204.239	278	208.465	
	856.762	209.317	0	1.066.079	896.915	204.239	278	1.101.432	
Aðrar eignir									
Rekstrarfjármunir	17.114		0	0	17.114		0	0	19.598
Sjóður og veltinnlán	1.833.895		0	0	1.833.895		0	0	1.743.158
	1.851.009		0	0	1.851.009		0	0	1.762.756
Eignir samtals	137.550.118	1.603.593	811.240	139.964.952	126.928.532	1.616.850	712.387	129.257.769	
Skuldir									
Aðrar skuldir	245.794	2.461	1.633	249.888	246.362	2.329	1.025	249.716	
Skuldir samtals	245.794	2.461	1.633	249.888	246.362	2.329	1.025	249.716	
Hrein eign til greiðslu lífeyris	137.304.324	1.601.132	809.607	139.715.063	126.682.170	1.614.521	711.362	129.008.053	

Sjóðstreymisýfirlit deilda

Sundurgreint yfirlit deilda - Allar tölur í þús. kr.

	2015				2014			
	Samtryggingar-		Séreignadeildir		Samtryggingar-		Séreignadeildir	
	deild	Leið 1	Leið 2	Samtals	deild	Leið 1	Leið 2	Samtals
Inngreiðslur								
lögjöld	3.484.095	(11.945)	20.510	3.492.660	3.279.937	19.843	35.983	3.335.763
Fjárfestingartekjur	4.866.795	59.323	6.803	4.932.921	3.938.892	57.285	4.818	4.000.995
Afborganir verðbréfa	4.485.315	0	26.245	4.511.560	2.996.652	0	24.663	3.021.315
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	7.757.852	0	74.711	7.832.563	8.628.518	0	9.051	8.637.569
Seld verðbréf með föstum tekjum	3.352.934	0	21.362	3.374.296	419.637	0	7.304	426.941
Innlán	0	18.335	11.086	29.421	0	48.651	0	48.651
Innborgaðar aðrar tekjur	20.603	0	885	21.488	38.826	0	0	38.826
	23.967.594	65.713	161.603	24.194.910	19.302.462	125.779	81.819	19.510.060
Útgreiðslur								
Lífeyrir	3.524.331	58.306	9.255	3.591.892	3.158.678	118.989	18.065	3.295.732
Fjárfestingargjöld	225.012	0	0	225.012	204.870	0	0	204.870
Rekstrarkostnaður án afskrifta	111.580	2.461	1.429	115.470	112.090	2.329	1.025	115.444
Aðrar útgreiðslur	0	4.946	0	4.946	0	4.461	113	4.574
	3.860.923	65.713	10.684	3.937.320	3.475.638	125.779	19.203	3.620.620
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og öðrum fjárfestingum	20.106.671	0	150.919	20.257.590	15.826.824	0	62.616	15.889.440
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	(10.225.910)	0	(73.995)	(10.299.905)	(8.064.962)	0	(14.146)	(8.079.108)
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	(9.411.748)	0	(76.924)	(9.488.672)	(6.991.263)	0	(4.925)	(6.996.188)
Innlán	(22.850)	0	0	(22.850)	(19.057)	0	(43.545)	(62.602)
Ný veðlán	(354.401)	0	0	(354.401)	(171.743)	0	0	(171.743)
Varanlegir rekstrarfjármunir	(1.025)	0	0	(1.025)	(3.952)	0	0	(3.952)
	(20.015.934)	0	(150.919)	(20.166.853)	(15.250.977)	0	(62.616)	(15.313.593)
Hækkun (lækkun) á sjóði og veltiinnlánum	90.737	0	0	90.737	575.847	0	0	575.847
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	1.743.158	0	0	1.743.158	1.167.311	0	0	1.167.311
Sjóður og veltiinnlán í árslok	1.833.895	0	0	1.833.895	1.743.158	0	0	1.743.158

The General Pension Fund

Annual Report 2015

Borgartúni 29
105 Reykjavík
Id. no. 450181-0489

Report of the Board of Directors

The Financial Statements of the General Pension Funds are prepared in accordance with the Icelandic Financial Statements Act and the Regulation of the Financial Statements of Pension Funds. The same accounting principles apply as for the previous year.

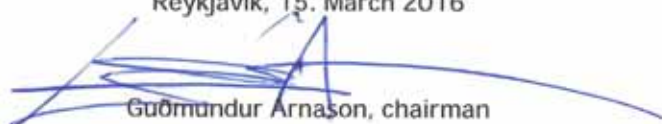
At the end of 2015, a total of 134.446 individuals have paid premiums to the fund, this number was 132.378 during 2014. Active members were 6.510 during 2015 which is an decrease of 1,9% from the previous year. Premium payments to the Fund in 2015 amounted to ISK 3.378 million.

During the year 2015 a number of 12,806 pensioners received pension payments amounting to ISK 3,476 million from the fund. The number of recipients rose by 9,5% during the year, and the amount paid in pension rose by 11,3%. The Fund's disposable resources in 2015 amounted to ISK 20.258 million, this is an increase of 27,5% from previous year. Net assets for payment of pensions at the end of 2015 amounted to ISK 137,304 million compared with ISK 126,682 million at the end of 2014, which is an increase of 8.4% from the previous year. Pension holdings in the Private Division at the end of the year amounted to ISK 2.411 million. The 1999 was the first full year of the Division's operation.

The Fund's real yield on investment during 2015 was 6.3% compared with 6.8% in 2014. The average real yield on the Fund's investments over the past five years has been 5.9% and ten years 3.2%.

The Board of Directors of the General Pension Fund and its Managing Director hereby confirm the Financial Statement by means of their signatures.

Reykjavík, 15. March 2016

Guðmundur Arnason, chairman

Hrafn Magnússon, vice chairman

Aðalbjörg Luthersdóttir

Þuríður Einarsdóttir

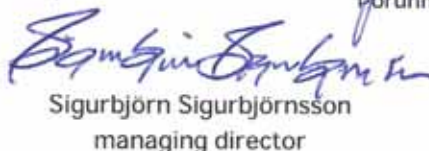
Einar Sveinbjörnsson

Svana H. Björnsdóttir

Þórunn H. Sveinbjörnsdóttir

Sigurbjörn Sigurbjörnsson
managing director

Independent Auditor's Report

To the Board of Directors and Members of the General Pension Fund

We have audited the accompanying Financial Statements of the General Pension Fund, which comprise the balance sheet as at 31 December 2015, the statement of changes in net assets and statement of cash flows for the year then ended, the report of the board of directors and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the Icelandic Annual Financial Statements Act and regulation on the Financial Statements of Pension Funds, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

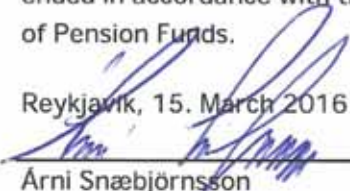
An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgement, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, The Financial Statements give a true and fair view of the financial position of The General Pension Fund as at 31 December 2015, and of its financial performance and cash flows for the year then ended in accordance with the Icelandic Financial Statements Act and regulation on the Financial Statements of Pension Funds.

Reykjavík, 15. March 2016

Arni Snæbjörnsson
State Authorized Public Accountant

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Statement of changes in net assets for pension payments 2015

All amounts in ISK thousands

	2015	2014
Contributions		
Members	1.168.606	1.077.041
Employers	2.315.018	2.156.197
Transfer of rights	(97.395)	(26.181)
	<u>3.386.229</u>	<u>3.207.057</u>
State reimbursements	65.057	63.727
	<u>3.451.286</u>	<u>3.270.784</u>
Pensions		
Pensions	3.544.018	3.259.158
The Pension committee	38.874	27.998
Direct cost due to disability pension	9.000	8.576
	<u>3.591.892</u>	<u>3.295.732</u>
Investment income		
Dividends and revenue on shares	5.882.290	4.966.308
Property income	10.833	10.727
Interest income and exchange rate difference	5.341.702	4.448.400
Provision for securities	(64.254)	73.531
	<u>11.170.571</u>	<u>9.498.966</u>
Investment expenses		
Office and management expenses	197.460	183.173
Interest payments	27.552	21.697
	<u>225.012</u>	<u>204.870</u>
Operating expenses		
Office and management expenses	120.335	119.907
	<u>120.335</u>	<u>119.907</u>
Other income	22.392	23.171
Change in net assets during the year	10.707.010	9.172.412
Net assets from previous year	129.008.053	119.835.641
Net assets for pension payments at the year-end	<u><u>139.715.063</u></u>	<u><u>129.008.053</u></u>

Balance sheet 2015

All amounts in ISK thousands

Assets

	2015	2014
Investments		
Real estate	134.277	135.633
Variable income securities	50.112.799	42.214.440
Fixed income securities	82.693.539	79.909.315
Mortgages	2.384.381	2.404.755
Other investments	1.722.867	1.729.438
	<u>137.047.863</u>	<u>126.393.581</u>
Accounts receivables		
Claims against employers	851.593	892.967
Other claims	214.486	208.465
	<u>1.066.079</u>	<u>1.101.432</u>
Other assets		
Operating assets	17.114	19.598
Cash and bank deposits	1.833.895	1.743.158
	<u>1.851.009</u>	<u>1.762.756</u>
Assets	<u>139.964.951</u>	<u>129.257.769</u>
Liabilities		
Other debt	249.888	249.716
	<u>249.888</u>	<u>249.716</u>
Net assets for pension payments	<u>139.715.063</u>	<u>129.008.053</u>
Net assets for pension payments is as follows:		
Mutual division.....	137.304.324	126.682.170
Options division.....	2.410.739	2.325.883
	<u>139.715.063</u>	<u>129.008.053</u>

Statement of cash flow 2015

All amounts in ISK thousands

Inflow	2015	2014
Premiums	3.492.660	3.335.763
Investment income	4.932.921	4.000.995
Installments on bonds	4.511.560	3.021.315
Variable income securities sold	7.832.563	8.637.569
Fixed income securities sold	3.374.296	426.941
Repayments of time deposits	29.421	48.651
Other income	21.488	38.826
	<u>24.194.910</u>	<u>19.510.060</u>
 Outflow		
Pension	3.591.892	3.295.732
Investment expenses	225.012	204.870
Operating expenses	115.470	115.444
Other outflow	4.946	4.574
	<u>3.937.320</u>	<u>3.620.620</u>
 Disposable resources to purchase securities and other investments	<u>20.257.590</u>	<u>15.889.440</u>
 Purchase of securities and other investments		
Investments in variable-yield securities	(10.299.905)	(8.079.108)
Investments in fixed rate securities	(9.488.672)	(6.996.188)
Deposits	(22.850)	(62.602)
New mortgage loans	(354.401)	(171.743)
Operating assets purchased	(1.025)	(3.952)
	<u>(20.166.853)</u>	<u>(15.313.593)</u>
 Increase (decrease) in cash and bank deposits	90.737	575.847
Cash and bank deposits at the beginning of the year	<u>1.743.158</u>	<u>1.167.311</u>
Cash and bank deposits at the end of the year	<u><u>1.833.895</u></u>	<u><u>1.743.158</u></u>

Financial indicators

Financial indicators - Mutual division

	2015	2014	2013	2012	2011
Nominal rate of return	8,5%	7,8%	10,1%	12,1%	8,4%
Net real rate of return	6,3%	6,7%	6,2%	7,3%	3,0%
Average net real rate of return					
the last 5 years.	5,9%	5,3%	4,7%	0,4%	-0,7%
the last 10 years.	3,2%	3,8%	4,1%	4,5%	4,1%
Operating expenses:					
as percentage of premiums	2,7%	2,9%	2,5%	3,4%	3,2%
as percentage of assets	0,07%	0,07%	0,07%	0,11%	0,10%
Listed variable yield securities	27,7%	22,2%	24,4%	22,3%	22,3%
Listed fixed rate securities	60,1%	62,3%	63,7%	63,0%	65,1%
Unlisted variable yield securities	8,4%	11,6%	8,5%	9,5%	7,3%
Unlisted fixed rate securities	2,0%	1,7%	1,2%	2,9%	2,5%
Mortgage loans, unlisted	1,8%	2,2%	2,2%	2,3%	2,8%
Assets in ISK	78,9%	79,2%	81,0%	81,3%	82,1%
Assets in foreign currencies	21,1%	20,8%	19,0%	18,7%	17,9%
Number of fund members	6.510	6.637	6.626	6.925	7.232
Number of pensioners	12.806	11.688	10.515	9.427	8.095
Specification of paid pensions:					
Old-age pension	76,8%	76,8%	76,5%	75,6%	75,3%
Disability pension	12,9%	12,4%	12,0%	12,1%	13,9%
Pension to surviving spouse	9,9%	10,4%	11,0%	11,7%	10,3%
Surviving children pension	0,4%	0,4%	0,5%	0,6%	0,5%
Financial status according to actuarial assessment:					
Net assets less total obligations	2,6%	-0,4%	-1,5%	-2,5%	-4,0%
Net assets less accrued obligations	4,6%	0,8%	-0,6%	-1,5%	-3,5%

Financial indicators

Private Pension:

Ávöxtunarlið 1

Net nominal rate of return	3,6%	3,4%	5,5%	6,4%	5,8%
Net real rate of return	1,6%	2,4%	1,8%	1,8%	0,5%
Average net real rate of return last five years	1,6%	4,7%	5,6%	6,3%	7,7%
Listed variable yield securities	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Listed fixed rate securities	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bank deposit	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Assets in ISK	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Assets in foreign currencies	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Number of active members	147	124	105	100	212
Number of fund members	1.197	1.173	1.083	1.048	1.015

Ávöxtunarlið 2

Net nominal rate of return	12,1%	3,6%	7,3%	9,7%	12,7%
Net real rate of return	9,9%	2,5%	3,5%	5,0%	7,1%
Average net real rate of return last five years	5,6%	5,0%	5,5%	2,2%	0,6%
Listed variable yield securities	35,8%	34,7%	33,9%	30,3%	15,9%
Listed fixed rate securities	56,0%	54,4%	61,0%	68,7%	83,2%
Bank deposit	8,2%	10,9%	5,1%	1,0%	0,9%
Assets in ISK	89,4%	88,7%	89,3%	87,0%	85,5%
Assets in foreign currencies	10,6%	11,3%	10,7%	13,0%	14,5%
Number of active members	115	120	112	113	0
Number of fund members	5.548	5.538	5.508	5.488	5.454

Definitions:

Real rate of return	Rate of return based on the consumer-price index.
Net real rate of return	Real rate of return less operating expenses.
Cost as percentage of assets	Operating expenses as percentage of average net assets.
Number of active fund members	The average number of fund members paying premiums during the year.
Number of pensioners	The average number of pensioners who received pension during the year.

TÚNFÍFILL

hefur verið notaður í alþýðulækningum frá örófi alda og var talin ein öflugasta lækningajurtin. Innihaldsefni hans eru m.a. insúlín, ýmis vítamín, steinefni og kalíum. Túnfífillinn þykir góður við ýmsum kvillum eins og bjúg og liðverkjum. Þá er hann talinn örva hjartað og insúlínframleiðslu.

Rótin hefur verið notuð við lifrar- og gallblöðrusjúkdómum, meltingarvandamálum, svefnleysi og þunglyndi.

Söfnunarsjóður
lífeyrisréttinda

Söfnunarsjóður lífeyrisréttinda

Borgartún 29

105 Reykjavík

Sími 510 7400

Fax 510 7401

www.sl.is